

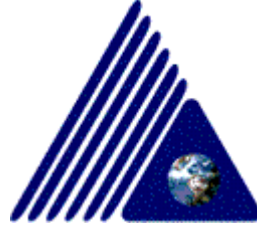
**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI**

**YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARININ İŞLEYİŞİNİN
YÖNETİCİ ÖĞRETMEN ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ
(DİYARBAKIR İLİ ÖRNEĞİ)**

Yüksek Lisans Tezi

Polat AYTEKİN

İSTANBUL, 2009

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI**

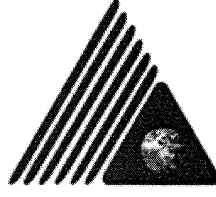
**YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARININ İŞLEYİŞİNİN
YÖNETİCİ ÖĞRETMEN ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ
(DİYARBAKIR İLİ ÖRNEĞİ)**

Yüksek Lisans Tezi

Polat AYTEKİN

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Levent DENİZ**

İSTANBUL, 2009

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI

**YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARININ İŞLEYİŞİNİN
YÖNETİCİ ÖĞRETMEN ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ
(DİYARBAKIR İLİ ÖRNEĞİ)**

Polat AYTEKİN

ONAY

Jüri

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Levent DENİZ

Üye : Prof. Dr. Sefer ADA

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ahmet ŞİRİN

Yüksek lisans tezi onay tarihi: 17/06/2009

YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARININ İŞLEYİŞİNİN YÖNETİCİ ÖĞRETMEN ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

(DİYARBAKIR İLİ ÖRNEĞİ)

ÖZET

Toplumun ihtiyacı olan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi, sağlıklı işleyen bir eğitim sistemi ile mümkündür. Eğitimin koşulu olan açık sistem olma özelliği, eğitimi toplumsal gerçeklerden yani ekonomi, jeopolitik yapı, toplumsal yapı ve kendi örgütsel yapısından hareket etmesini ve bu belirleyicilerden yola çıkarak, bireyin yetenek ve gereksinmelerine cevap verecek hedeflerin gerçekleştirilmesini zorunlu kılar. Bu bağlamda eğitim ve öğretimi gerçekleştiren kurumlarımızın işleyişi, işleyiş sırasındaki olumlu ve olumsuz yönlerin neler olduğu çok önemlidir.

Okulu bulunmayan yerleşim birimlerinde ilköğretim çağındaki çocuklara gerekli eğitim öğretimi vermek, çevrenin eğitim, kültür ve sosyal etkinliklerine katkıda bulunmak, bölge koşullarının olumsuzluklarına rağmen devlet olmanın sorumluluğunu yerine getirmek için kurulan yatılı ilköğretim bölge okullarının sayısı, yetiştirdiği öğrenci sayısı dikkate alındığında günümüz koşullarındaki yerini merak etmemek olanaksızdır. Bunun için Diyarbakır İli merkez ve ilçelerinde bulunan tüm yatılı ilköğretim bölge okullarının yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi konusu belirlenmiştir.

Araştırmada, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerinin belirlenmesine yönelik olarak anketler geliştirilmiştir. Uygulanan anket aracılığıyla, yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin bu okullara ilişkin algıları değerlendirilmiştir. Anket sonuçlarının istatistiksel anlamda çözümlenmesinde SPSS programı kullanılmış, frekans yüzdeleri analizleri yapılmış sonuçlar elde edilmiş, yorumlanmış ve sonuçlar tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Yapılan araştırmaya göre bu okulların kuruluş amaçlarını gerçekleştirdikleri, görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görev yaptıkları okullardan memnun oldukları görülmüştür. Eğitim ve öğretim gören öğrencilerinde bu okullardan memnun olduğu,

velilerinin çocuklarını bu okullara istekle gönderdikleri belirlenmiştir. Fakat bütün bunların yanında eğitim ve öğretimin daha da iyi olabilmesi için bazı eksikliklerin giderilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

**THE ASSESSMENT OF THE OPERATION OF REGIONAL BOARDING
PRIMARY EDUCATION SCHOOLS ON ACCOUNT OF MANAGERS',
TEACHERS', STUDENTS' AND PARENTS' OPINIONS.**

(EXAMPLE OF DİYARBAKIR CITY)

SUMMARY

It is possible to develop the qualified human potential that society needs, by a well organised educational system. Being an open-system property which is a requirement of education, pins down the educational system to be based on the social realities such as economy, geopolitics and self organizational structure so as to realize the aims of individual abilities and needs-in this sense, the operation of the educational instructions, the positive and negative aspects during the operation are very important.

It's impossible not to wonder the position of Regional Boarding Primary Educational Schools which are set up to give the essential education for primary education students, contribute the cultural and social activates and pull state's weight despite the regional negations when we regard the number of students attending to those schools. For this reason the subject of "the assessment of the operation of Regional Boarding Primary Educational Schools on account of managers, teachers', students' and parents' opinions" is designated which includes the whole Regional Boarding Primary Education Schools in Diyarbakır city centre and districts.

In this research, surveys, intended for determining managers', teachers', students' and parents' opinions, are developed. Through this applied survey, the apprehensions of managers, teachers, students and parents are evaluated. The statistical analysis of survey results are made by SPSS software. Frequency percentage analyses are made, results are obtained, interpreted, and suggestions are presented after discussing the results.

According to the research it is observed that these schools realized their foundational aims, and it is seen that the managers and teachers working in these schools are pleased with their schools. It is determined that the students studying are also pleased with their schools, and parents send their children to these schools gladly.

On the other hand the necessity of elimination of some deficiencies is emerged so that education can be even better.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
SUMMARY	iii
İÇİNDEKİLER	v
ÇİZELGELER LİSTESİ	vii

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Amaç	3
1.3. Önem	4
1.4. Sınırlılıklar	4
1.5. Sayıtlar	4
1.6. Tanımlar	5

BÖLÜM II

İLGİLİ ALANYAZIN	6
2.1. Milli Eğitimin Genel Amacı	6
2.2. Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Tarihçesi	7
2.3. Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Amacı	11
2.4. Okulun Görevleri	13
2.5. Okul Müdürlerinde Bulunması Gerekli Beceriler	30
2.6. Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Hukuksal Durumu	31
2.7. Yapılan Araştırmalar	32

BÖLÜM III

YÖNTEM	36
3.1. Araştırma Modeli	36
3.2. Evren ve Örneklem	36
3.3. Veri Toplama Aracı	37
3.4. Verilerin Toplanması	37
3.5. Verilerin Çözümlemesi	37

BÖLÜM IV	
BULGULAR ve YORUMLAR.....	38

BÖLÜM V	
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	55
5.1. Sonuç ve Tartışma	55
5.2. Öneriler	56

KAYNAKLAR	59
------------------------	-----------

EKLER	63
--------------------	-----------

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa No.

ÇİZELGE 1. ÖĞRETİM YILI VE EĞİTİM SEVİYESİNE GÖRE NET OKULLAŞMA ORANLARI (%).....	1
ÇİZELGE 2. YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARINDA SAYISAL GELİŞMELER.....	9
ÇİZELGE 3. COĞRAFİ BÖLGELERE GÖRE YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARI VE ÖĞRENCİ SAYILARI.....	10
ÇİZELGE 4. ÖRNEKLEM GRUBUNDAKİ YÖNETİCİLERİN DEMOGRAFİK BİLGİLERİNE AİT FREKANS VE YÜZDE DAĞILIMLARI.....	36
ÇİZELGE 5. ÖRNEKLEM GRUBUNDAKİ ÖĞRETMENLERİN DEMOGRAFİK BİLGİLERİNE AİT FREKANS VE YÜZDE DAĞILIMLARI.....	37
ÇİZELGE 6. ÖRNEKLEM GRUBUNDA YER ALAN YÖNETİCİLERİN YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE AİT BULGULAR.....	38
ÇİZELGE 7. ÖRNEKLEM GRUBUNDA YER ALAN ÖĞRETMENLERİN YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE AİT BULGULAR.....	44
ÇİZELGE 8. ÖRNEKLEM GRUBUNDA YER ALAN ÖĞRENCİLERİN YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE AİT BULGULAR.....	48
ÇİZELGE 9. ÖRNEKLEM GRUBUNDA YER ALAN VELİLERİN YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE AİT BULGULAR.....	52

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

İlköğretim, 6–14 yaş grubundaki çocukların eğitim-öğretimini kapsar. İlköğretimin amacı; Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, her Türk çocuğunun iyi birer vatandaş olabilmesi için, gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, millî ahlâk anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır.

Akyüz'ün (1983. s. 135) de belirttiği gibi “iyi bir ilkokula sahip olmayan ülkenin eğitim sisteminin doğru ve düzgün bir şekilde işlemesi mümkün değildir”. Bütün eğitim düzeylerinde çağın ve toplumun gereklerine uygun, hiçbir bireyin eğitim ve öğretim süreci dışında kalmadan, öğrenci merkezli bir temel eğitim, hızlı şekilde yaygınlaştırılarak gerçekleştirilmelidir. Etkili olmak isteyen bir eğitim sistemi sorunları zamanında ve sağlıklı olarak tanımlayıp çözmek zorundadır (Ataklı, 1999, s.82). Türk eğitim sisteminde makro düzeyde, kaynakların kullanımı, dağıtımı, eğitimin yaygınlaşmaması gibi alanlarda sorunlar yaşanmaktadır. Diğer taraftan benzeri sorunlar mikro düzeyde de yani okullar bazında da yaşanmaktadır (Erdoğan, 2003, s.1).

Ülkemizde okullaşma yüzdesi her gün artmakla birlikte hala istenilen seviyeye ulaşmamıştır. İlköğretimde nüfusun %90'ı okullara devam ederken, yüksek öğretimde bu oran %16 düzeyindedir (Eğitim Sen, 2007, s: 1).

Çizelge 1. Öğretim yılı ve Eğitim Seviyesine Göre Net Okullaşma Oranları (%)

Öğretim yılı	İLKÖĞRETİM			ORTAÖĞRETİM			YÜKSEKÖĞRETİM		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
1997/1998	84,74	90,25	78,97	37,87	41,39	34,16	10,25	11,28	9,17
2001/2002	92,40	96,20	88,45	48,11	53,01	42,97	12,98	13,75	12,17
2005/2006	89,77	92,29	87,16	56,63	61,13	51,95	18,85	20,22	17,41
2006/2007	90,13	92,25	87,93	56,51	60,71	52,16	-	-	-

Kaynak: Eğitim Sen, 12 Eylül 2007, 2007-2008 Eğitim-Öğretim Yılı Başında Eğitim Durumu, s: 1.

Ailelerin gelir seviyelerinin düşüklüğü, devlet yönetimine getirilen hükümetlerin eğitime gereken önemi göstermemeleri, gerekli yatırımların yerinde ve zamanında

yapılmaması ve bölgesel farklılıklar gibi nedenlerle eğitim ve öğretim tüm nüfusa istenilen seviyede sunulamamıştır. İlköğretimin zorunlu olmasına rağmen nüfusun %9,87'si eğitim-öğretim hakkından yararlanamamaktadır.

1989 da yapılan 7. Milli Eğitim Şurasında; Eğitimin bireyler arasında fırsat eşitliği ve bölgeler arasında sosyal adalet ilkesine uygun yapılabilmesi için her yerleşim biriminin ihtiyacı olan okul türünün ve öncelik sırasının belirlenmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. Ayrıca kırsal alanlara götürülecek hizmetlerde etkinliği sağlamak için dağınık yerleşmelerin merkezi olabilecek yerlere öğretimin götürülmesi ve programlarının uygulanabilecek nitelikte olması öngörülmektedir (MEB, 1989, s. 68). Bu kapsamda yatılı bölge ilköğretim okullarının kurulmasına başlanmıştır. Sayıları 301'i geçen yatılı ilköğretim bölge okullarında 120 bini aşkın, uzak köylerde yaşayan, kırsal kesimin yoksul çocukları 1. sınıftan 8. sınıfa kadar eğitim ve öğretim görmektedirler (MEB, 2007).

Özellikle okulu bulunmayan kırsal kesimdeki yerleşim birimlerinden gelen öğrencilerin barındığı ve öğrenim gördüğü okullar olan yatılı ilköğretim bölge okulları fırsat ve imkan eşitliğini sağlamada önemli görevler üstlenmiştir. Bu görevi nedeniyle yatılı ilköğretim bölge okullarında eğitim ve öğretimin kalitesinin yükseltilmesi öncelikli hedefler arasındadır. Bu okullar sosyal devlet ilkesinin zorunlu unsurları arasında yer almaktadır ve önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Yatılı ilköğretim bölge okulları özellikle doğu ve güneydoğu bölgemizde büyük bir önem taşımaktadır. Yerleşim yerlerine uzak olan öğrencilere sistemli bir eğitim öğretim ortamı yaratarak eğitimde eşitlik ilkesi gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu önemli ve uzun süreçte bazı aksaklıkların ve problemlerin olması kaçınılmazdır.

Belirtilen gerçeklerden hareketle; Türk Milli Eğitim Sistemi için önemli bir yere sahip olan yatılı ilköğretim bölge okullarında barınan öğrenci, görev yapan öğretmen, yönetici ve sisteme dışarıdan etkisi olan velilerin yürütülmekte olan eğitim ve öğretim etkinliklerinin niteliğine yönelik değerlendirmeleri ve bu görüşler doğrultusunda söz konusu okulların işleyişinde karşılaşılan sorunların bilinmemesi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Amaç

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Diyarbakır ilindeki yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişinin yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi genel amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişinin yönetici görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesine yönelik amaçlar.

- 1.1. Yöneticilerin eğitim öğretim ortamına yönelik değerlendirmeleri nasıldır?
- 1.2. Yöneticilerin öğretme öğrenme süreçlerine yönelik değerlendirmeleri nasıldır?
- 1.3. Yöneticilerin çalışan personelin verimliliklerine yönelik değerlendirmeleri nasıldır?

2. Yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişinin öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesine yönelik amaçlar.

- 2.1. Öğretmenlerin eğitim öğretim ortamlarına yönelik değerlendirmeleri nasıldır?
- 2.2. Öğretmenlerin öğretme öğrenme süreçlerine yönelik değerlendirmeleri nasıldır?
- 2.3. Öğretmenlerin öğrencileri sosyal ve psikolojik yönden değerlendirmeleri nasıldır?
- 2.4. Öğretmenlerin iş verimini etkileyen faktörler nelerdir?

3. Yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişinin öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesine yönelik amaçlar.

- 3.1. Öğrencilerin eğitim öğretim ortamlarına yönelik değerlendirmeleri nasıldır?
- 3.2. Öğrencilerin öğrenme süreçlerine ilişkin değerlendirmeleri nasıldır?

3.3. Öğrencilerin sosyal ve psikolojik yönden kendilerini değerlendirmeleri nasıldır?

4. Yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişinin veli görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesine yönelik amaçlar

4.1. Velilerin eğitim öğretim ortamlarına yönelik değerlendirmeleri nasıldır?

4.2. Velilerin öğrenme süreçlerine yönelik değerlendirmeleri nasıldır?

4.3. Velilerin okula ve öğrenciye ilgi ve güven düzeyleri nasıldır?

1.3. Önem

Yatılı ilköğretim bölge okulları özellikle doğu ve güneydoğu bölgemizde büyük bir önem taşımaktadır. Yerleşim yerlerine uzak olan öğrencilere sistemli bir eğitim öğretim ortamı yaratarak eğitimde eşitlik ilkesi gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu önemli ve uzun süreçte bazı aksaklık ve problemlerde gözükmektedir. Bölgedeki yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişinin günümüzde ne durumda olduğunu yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin beklentilerine ne düzeyde cevap verebildiklerine cevap aramaktır.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma Diyarbakır İli ve ilçesinde bulunan yatılı ilköğretim bölge okulları, yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin yer aldığı anket soruları ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma; araştırmaya katılan yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin algı ve beklentileri ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Diyarbakır ili yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapan yöneticiler, öğretmenler, eğitim öğretim gören öğrenciler ve görüşlerine dışarıdan başvuru alan velilere hazırlanan anketler cevaplandırılırken verdikleri yanıtlar gerçekleri yansıtmıştır.

1.6. Tanımlar

Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO): Türkiye’de nüfusun az ve dağınık olduğu yerleşim yerlerinde (köy, mezra) zorunlu eğitim çağına gelmiş yoksul veli çocuklarının sekiz yıllık eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulan yatılı okullardır (MEB, 2007, s. 3).

BÖLÜM II

İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. Milli Eğitimin Genel Amacı

Millî Eğitimin genel amacı bütün bireyleri;

1. Atatürk İnkılâp ve İlkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş vatandaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgî, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

Özel amaçlarına bakıldığında ise; Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçlara, genel amaçlara ve temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

2.2. Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Tarihçesi

Türkiye’de yatılı ilköğretim bölge okullarının uygulanmaya başlaması, Atatürk’ün 1 Mart 1923 tarihinde TBMM’nin açılış konuşmasında ilköğretimde yatılı okullara ihtiyaç duyulduğunu belirtmesi üzerine 1923–1933 yılları arasında bütçeleri elverişli illerde, 1933–1938 yılları arasında bucak ve ilçe merkezlerinde, 1940 yılında ise merkezi köylerde bu okullar açılmaya başlanmıştır (MEB, 2002).

Yatılı ilköğretim bölge okulları ve pansiyonlu ilköğretim bölge okulları 1962 yılında çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu’na göre hazırlanan “Bilge Okulları Yönetmeliği’nin 1.maddesindeki “Çeşitli sebeplerle henüz bir ilkokul açılmamış olup, birbirlerine yakın birkaç köyün bulunduğu yerlerde veya evleri ve ev grupları dağınık olan köylerde, yatılı, daha sonra 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 25.ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu’nun 9. maddesine göre “İlköğretim pansiyonlu bölge okulları açılır.” Hükmü gereğince planlanarak açılmaya başlanmıştır (MEB, 2003,s.19).

Yatılı ve pansiyonlu ilköğretim okulları; zorunlu eğitim çağındaki (6-14 yaş) öğrencilere eğitim ve barınma imkânları sağlayan eğitim kurumlarıdır. 1942 yılına kadar, köylerde açılmış olan okulların yaklaşık olarak yarısına yakını, üç sınıflı öğretmenli, geri kalanı da beş sınıflı öğretmenli veya öğretmenli-öğretmenli okullardır. Üç sınıflı okullardan da çıkanlara dördüncü ve beşinci sınıflarda okuma imkânı verebilmek için özellikle üç sınıflı okulların çoğunlukta buldukları bölgelerde pansiyonlu veya pansiyonsuz “Köy Bölge Okulları” açmanın yararlı olacağı düşünülmüştür. Bu okullar, yalnız öğretmenli, öğretmenli veya öğretmenli-öğretmenli olabilmektedir. Bölge okulları Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulması istenilen “Yatılı Mektepleri”nin bir devamıdır.

1958 yılında 19.000 metre karelik bir alan üzerine bölge yatılı erkek okulu olarak inşa edilen, 1959 Mart ayında Afganistan’dan gelen 9 öğrenciyle yatılı okul olarak eğitime başlayan, 1963-1964 öğretim yılıyla beraber yatılı kız öğrencilerinde alınmasıyla ilk yatılı ilköğretim bölge ve pansiyonlu ilköğretim okullarının temeli Adana, Ceyhan, Mustafabeyli Kasabasında atılmıştır.

Kırsal kesimde okulu bulunmayan, köy ve köy altı yerleşim birimlerinde bulunan çocuklar ile maddi imkanlardan yoksun ailelerin çocuklarının ilköğretim hizmetlerine kavuşturulmasını sağlamak amacıyla açılan yatılı ve pansiyonlu ilköğretim okullarında okuyan çocuklarımızın yiyecekleri, giyecekleri, ders kitapları, defterleri, harçlıkları, ders araç ve gereçleri ile her türlü giderleri devlet tarafından karşılanmaktadır.

Yatılı ilköğretim bölge okullarında öğrenim gören 6-14 yaş arasındaki öğrenciler, devletimizin denetimi ve gözetimi altında eğitimde fırsat eşitliğinden yararlanmakta, buldukları yörenin gelişimine katkıda bulunmaktadır. 1997-1998 öğretim yılında sekiz yıllık zorunlu öğretim uygulamasının başlatılması ile birlikte bu okullarımız daha da önem kazanmış ve sayılarının hızla artırılması ve yaygınlaştırılması yoluna gidilmiştir.

YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARININ YILLARA GÖRE TARİHSEL GELİŞİMİ

Yatılı ilköğretim bölge okullarının 1994 den günümüze okul sayısı, kapasitesi ve kız erkek öğrenci sayılarının yer aldığı sayısal verilerin olduğu tablo aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 2. Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Sayısal Gelişmeler

YILLAR	YİBO					PİO			
	OKUL SAYISI	KAPASİTE	KIZ	ERKEK	TOPLAM	OKUL SAYISI	KAPASİTE	KIZ	ERKEK
1994-1995	125	62.311	16.015	51.480	67.495	24	4.524	339	1.841
1995-1996	133	67.808	12.456	50.428	62.884	23	4.240	171	1.758
1996-1997	143	70.252	12.483	52.782	65.265	27	4.217	208	2.244
1997-1998	157				67.597	64			
1998-1999	184	91.588	16.183	61.189	77.372	117	20.511	2.940	7.210
1999-2000	223	108.104	18.549	69.223	87.772	167	31.864	4.551	12.437
2000-2001	270	131.251	27.826	87.560	115.386	237	50.248	10.009	21.621
2001-2002	282	137.518	31.728	87.395	119.123	241	50.960	12.659	25.822
2002-2003	287	139.545	34.040	89.339	123.379	259	54.831	14.151	29.033
2003-2004	291	142.101	35.965	84.620	120.585	275	59.534	16.451	31.218
2004-2005	301	146.006	37.807	85.586	123.393	281	60.665	17.581	31.514
2005-2006	301	144.463	38.433	78.666	117.099	288	62.662	17.653	29.664
2006-2007	597	210975	58225	107243	165468	PİO' lar YİBO 'ya Dönüştürüldü			
2007-2008	592	204.925	96916	55863	152779				
2008-2009	589	204919	58222	92108	150330				

Kaynak: <http://iogm.meb.gov.tr/pages.php?page=sube&id=14>, adresinden 25 Mayıs 2009 tarihinde edinilmiştir.

COĞRAFİ BÖLGELERE GÖRE YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARI ÖĞRENCİ SAYILARI

2009 yılına ait bölgelere göre okul sayısı, pansiyon kapasitesi, kız ve erkek öğrenci sayılarının bulunduğu tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 3. Coğrafi Bölgelere Göre Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ve Öğrenci Sayıları

COĞRAFİ BÖLGELER	OKUL SAYISI	PANSİYON KAPASİTESİ	YATILI ÖĞRENCİ SAYISI			BOŞ KAPASİTE	KAPASİTE ÜSTÜ
			KIZ	ERKEK	TOPLAM		
KARADENİZ BÖLGESİ	153	42449	13461	16542	30003	12813	367
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ	184	76786	22109	38446	60555	17943	1712
İÇ ANADOLU BÖLGESİ	67	18831	5353	6709	12062	6878	109
EGE BÖLGESİ	28	6622	1865	2771	4636	1987	1
MARMARA BÖLGESİ	20	4240	1283	2043	3326	1019	105
GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ	78	38432	8517	17750	26267	12703	538
AKDENİZ BÖLGESİ	59	17559	5634	7847	13481	4296	218
TÜRKİYE GENELİ TOPLAM	589	204919	58222	92108	150330	57639	3050

Kaynak: <http://iogm.meb.gov.tr/pages.php?page=sube&id=14>, adresinden 25 Mayıs 2009 tarihinde edinilmiştir.

İl Milli Eğitim Müdürlüklerinde, yatılı ilköğretim bölge okullarından sorumlu Şube Müdürü ve Müdür Yardımcısının görevlendirilmesi sağlanmıştır. 2007 yılında 141, 2008 yılında 85 yatılı ilköğretim bölge okuluna araç tahsis edilmesi sağlanmıştır.

Yatılı ilköğretim bölge okullarından sorumlu il yöneticilerinin başkanlığında okul müdürlerinin katılımıyla belli aralıklarla (en az iki ayda bir) okul problemlerinin tartışıldığı ve çözüm arandığı toplantıların yapılması sağlanmıştır. Sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesinde, kadrolu personel bulunmaması halinde, en yakın sağlık kurumu veya kuruluşunda görev yapan sağlık personeli arasından, (hemşire, sağlık memuru) her gün için dönüşümlü olarak Valilik veya Kaymakamlıkça görevlendirme yapılması sağlanmıştır. Yemek hizmetlerinin kendi imkanları ile gerçekleştiremeyenlerin hizmet alımına gitmesine imkan sağlanmıştır. Öğrenci ranzalarına korkuluk ve merdiven

yaptırılması, pansiyonların koğuş tipinden oda tipine, umumi banyodan kabinli banyoya geçilmesi gibi konuların 2008 yılı içerisinde gerçekleştirilmesi yönünde illerimize gerekli talimatlar verilmiştir.

Yatılı ilköğretim bölge okullarından mezun olan öğrenciler ortaöğretimin pansiyonlu bölümüne yerleştirilmesinde daireler arası koordinasyon sağlanmıştır. Yatılı ilköğretim bölge okullarında karşılaşılan sorunların çözümü ve uygulamada birlikteliğin sağlanması için Yönetici Kılavuz Kitabı ile Mal ve Hizmet alımı kitapları hazırlanarak tüm yatılı ilköğretim bölge okulları ile valiliklere gönderilmiştir.

2.3. Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Amacı

Yönetici kılavuz kitabına göre

1-Nüfusu dağılık olan yerleri öğretmene ve okula kavuşturmak

2-Belli köylerde Türk dilini ve kültürünü yayma faaliyetine yardımcı olmak

3-Köylerde özel eğitime, korunmaya muhtaç çocuklarla, okul öncesi eğitim için sınıflar açılmasını sağlamak

4-Çevrenin sağlık, tarım, halk eğitimi ve her türlü kalkınma faaliyetine bir merkez vazifesi görmek

5-İlkokulu bitiren çocuklar için mecburi eğitim çağının dışına çıkıncaya kadar tamamlayıcı kurslar ve sınıflar açmak ve bölge şartlarına göre çocuklara pratik kazandırmak, bu çocuklardan yetenekli olanlara ileri öğrenim imkânları sağlamak

6-Bağımsız eğitimli okullarda mezun olan çocukların beş sınıflı ilkokulu bitirmelerini sağlamak(Sekiz yıllık kesintisiz eğitime geçilmesiyle bu sınıf sayısı sekize çıkmıştır.)

7-Civarda tek öğretmenli ilkokullarda okuyan öğrencilerin çok öğretmenli okullardan faydalanmalarını sağlamak

8-Çevre öğretmenlerinin birleşip görüştükleri ve tecrübelerini paylaştıkları bir yer olmak ve öğretmenlerin işbaşında yetiştirmelerine hizmet etmektir (MEB, 2003).

Yatılı ilköğretim bölge okullarında göreve başlayan her okul müdürünün yapacağı ilk iş, kendisine görev yaptığı okulda başaracağı yeni hedefler belirlemektir. Her okul müdürü Milli Eğitim Programında yapılması gereken, yetiştirilmesi gereken ideal öğrenci tanımını bilmekte ve hedeflerini bu doğrultuda belirleyerek yol almalıdır. Bu amaçları başarmak için her okul yöneticisi kendi yaklaşımını belirlemeli, bu amaçlara etkili bir şekilde ulaşmak için tüm işgörenler ile işbirliği içinde çalışmalıdır. Jones ve diğerleri her okulun başarması gereken amaçlar arasında aşağıdakileri saymaktadır (MEB,2003).

1-Okul tüm öğrencilerin zihinsel, sosyal ve fiziksel potansiyellerine ulaşabilecekleri güvenli ve mutlu bir çevre sağlamayı amaçlamalıdır.

2-İlköğretimin sonunda çocuklar:

- a) Akıcı ve anlayarak okuyabilmelidir.
- b) Sayılarla dört işlemi yapabilmelidir.
- c) Yerel, ulusal ve dünya çapında tarih ve coğrafya bilgisine sahip olabilmelidir.
- d) Motor kontrol ve koordinasyon geliştirebilmelidir.
- e) Başkalarına saygı göstermelidir.
- f) Mantıklı ve ahlaki yargılamalarda bulunabilmelidir.
- g) Temel araştırma becerilerini kullanabilmelidir.
- h) Bilimin basit gerçeklerini öğrenmelidir.
- i) Açık ve anlaşılır konuşabilmelidir.
- j) Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinleyebilmeli ve anlayabilmelidir.

k) Temel dilbilgisi kurallarını uygulayabilmelidir.

l) Okunabilir el yazısına sahip olmalıdır.

Başaran'ın (2000) belirttiği gibi eğitsel amaçlar, belli bir öğretim basamağındaki öğrencilere kazandırılacak davranışların niteliğini gösterir. Eğitim ve öğretim arasındaki ayrımı çok iyi yapmak gerekmektedir. Öğretim, öğrencilere bilmediklerini öğretmek üzerine yoğunlaşırken, eğitim, öğrenciye bilmediklerini öğretmek demek değil, yapması gerekip de yapmadığı davranış kurallarını öğretmektir. Bu davranışların öğrencilere kazandırılması ile iyi insan, iyi vatandaş yetiştirmek hedeflenmektedir. Bu davranışlara örnek verecek olursak; büyüklerine karşı saygı, küçüklerine karşı sevgi, temizlik ve beslenme alışkanlığı, çevreyi temiz tutma, doğayı koruma alışkanlığı, arkadaşları ile iyi geçinme, yardımlaşma alışkanlığı, okul, toplum, çevre, trafik kurallarına uyma alışkanlığı, bağımsız olarak iş yapabilme alışkanlığı, planlı, düzenli olma ders çalışma alışkanlığı, eşya araç gereçleri dikkatli kullanma koruma, tutumlu olma alışkanlığı, başkaları ile iş birliği içinde çalışabilme alışkanlığı, serbest zamanı değerlendirme alışkanlığı, yaratıcı düşünceye sahip olma, araştırma, inceleme alışkanlığı, aldığı görevi yerine getirme alışkanlığı, anlatım, iletişim yeterliliği kazanmış sağlıklı yaşamasını bilen araştıran öğrenen sorun çözebilen, özgür düşünebilen bireyler yetiştirmek kazandırılacak davranışlar arasında sayılabilir.

2.4. Okulun Görevleri

Bütün toplumlarda okul örgütünün gerçekleştirmesi beklenen bazı görevler vardır. Bursalıoğlu (1987) bu görevleri; okulun sosyal görevi, okulun politik görevi ve okulun ekonomik görevi olarak sıralamıştır. Bunları kısaca açıklayacak olursak.

1-Okulun sosyal görevi: Çocuğu sosyalleştirerek, kültürü aşılamaktır. Okul bu görevini yaparken kültürü hem korur, hem de değiştirir.

2-Okulun politik görevi: Okulun politik görevi yetiştirdiği kuşağın toplumdaki devlet sistemine bağlılık göstermesini ve liderlik yetenekleri olan öğrencilerin seçilmesi ve eğitilmesini gerçekleştirmektir.

3-Okulun ekonomik görevi: Okulun ekonomik görevi, ekonominin beyin gücü ve insan gücü gereksinmesini karşılamaktır.

2.4.1. Yatılı İlköğretim Okullarını Diğer Okullardan Ayıran Özellikler

Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre (MEB. 2007) yatılı ilköğretim bölge okulları ile diğer okullar arasındaki farkları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

1- Yatılı ilköğretim bölge okullarında yaşam 7 gün 24 saat sürerken diğer okullarda bu süre hafta içi 6–8 saatle sınırlı kalmaktadır.

2- Yatılı ilköğretim bölge okulları çocuklara ilerleyen yıllarda gerekli olacak yaşam becerilerini kazandırmayı amaçlayan okullardır.

3- Öğrenciler kalabalık olmayan sınıflarda ve iyi planlanmış kaynaklarla daha kaliteli eğitim alabilmekte

4- Öğrenciler, öğretmenlere ve destek personeline her zaman ulaşabilmektedir.

5- Öğrenciler, kendi kendine güdülenmekte aynı anda çalışabilmekte

6- Öğrenciler, çalışırken öğretmenleri tarafından sürekli desteklenmekte

7- Öğrenciler, bağımsız iş yapabilmeyi, sorumluluklarını ve geleneksel değerleri öğrenmekte

8- Öğrenciler, ödevleri için daha fazla zaman ayırabilmekte

9- Öğrenciler, eğitim programı dışı etkinliklere katılarak zamanlarını daha verimli kullanabilmekte.

10- Öğrenciler, parasını etkili kullanma, öz bakım becerileri kazanma gibi program dışı becerileri de kazanarak kendi kendine yetmeyi öğrenmekte

11- Öğrenciler, okuldaki yapılandırılmış yaşam biçimiyle daha iyi akademik başarı gösterebilmekte

12- Öğrenciler, bir üst öğretim kurumunda parasız yatılı olarak öğrenimine devam edebilmekte

13- Öğrenciler, sürekli ve rutin bir ortamda bulunmakla kendilerini disipline edebilmekte ve gelecek için çalışma alışkanlıkları kazanabilmektedir.

2.4.2. Etkili Okul

Birçok ülkede olduğu gibi son yıllarda Türkiye’de de etkili okulun tanımı ve bunu belirleyen özelliklerin araştırılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.70’li yıllarda yapılan ilk çalışmalar daha çok okulların çıktıkları (öğrenci başarıları) üzerine odaklanmışlardı ve bunun belirleyicisi olarak öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri temel alınmıştır.

Mortimore (1991) etkili okulu, öğrencilerini beklenenden daha ileri düzeyde geliştiren okul olarak tanımlamaktadır. Başka bir ifade ile etkili okul, kendini aynı alanda başka bir okul ile karşılaştırdığında, öğrenci çıktıklarına daha fazla değer katan okuldur. Bunun tersine etkili olmayan okul ise öğrencileri beklenenden daha az ilerleme gösteren okul olarak tanımlanmaktadır. Özellikle 1980’li ve 1990’lı yıllarda yapılan etkili okul araştırmaları SED’lerin dışında kalan birçok faktörün okulların başarı ve etkililiği üzerinde rol oynadığını ortaya koymuştur. Bu araştırmalardan birisi Sammons ve diğerleri (1995) tarafından yapılmış ve ilköğretim ve ortaöğretim okullarının etkililiği üzerinde rol oynayan 11 faktörü aşağıdaki şekilde belirlemişlerdir. (Yazan: Clive A. J. Dimmock - 1993 - Education - 241 sayfa / books.google.com.tr/books?isbn=0415083133).

1. Profesyonel Liderlik

Aşağıda verilen üç özellik başarılı bir liderlik için gerekli bulunmuştur

Kararlı ve Amaçlı: Güçlü amaçlar, proaktif yönetimi benimsemek, okuldaki yönetim takımlarında tutarlılık ve amaçlılığı sağlamak.

Katılımcı: Liderliği paylaşmak ve okulun yönetimine, eğitim programının planlanmasına, harcamalar ve diğer politika kararlarının alınmasına öğretmenleri katmak.

Yol gösteren profesyonel: Yol gösterici olarak okul müdürünün, okulda (sınıfta, eğitim programı, öğretim yaklaşımları, öğrenci başarılarının izlenmesi) olup bitenler hakkında bilgisinin ve katılımının olması gerekmektedir.

2. Paylaşılmış Vizyon ve Hedefler

Okullar personelin, okulun amaçları ve değerleri konusunda görüş birliği oluşturduklarında ve bunu tutarlı ve işbirliğine dayalı çalışma yolu ile uygulamaya koyduklarında daha etkili olurlar. Bu da şu durumlarda görülür:

•**Amaçta birlik:** Değerler üzerinde görüş birliğini kapsamak

•**Uygulamalarda tutarlık:** Öğrencilerin gelişimleri üzerinde olumlu etkisi olacağı düşünülen; okulun eğitim programı ilkeleri ve disiplini için bir belli bir yaklaşımı benimsemek.

•**İşbirliği ve ortaklık:** Burada gerçekleştirilecek davranışlar, hedeflere yönelik uyum içerisinde bir çalışmayı gerektirmektedir.

3. Öğrenme Ortamı

Bir okulun kültürü kısmen okulun vizyonu, değerleri ve hedefleri, personelin hedefleri ve çocukların içinde çalıştığı okul iklimi ile belirlenir. Son faktör için iki önemli durum söz konusudur bunlar düzenli bir atmosfer ve çekici bir çalışma ortamı.

4. Öğretim ve Öğrenme Üzerine Odaklanma

Şu şekilde oluşturulur:

•**Öğrenme zamanının maksimum düzeye çıkarılması:** Bu, akademik konulara ayrılan gün, öğrencilerin öğrenmesi ve etkileşimleri için onlara ayrılan

zamanın süresi, yönetsel, bakım onarım işlerinden daha çok işe ilgili sorunları çözmek için ayrılan süre ve dersler arasındaki geçişin çok iyi yönetilmesi.

•**Akademik vurgu:** Yapılan sınavlarda öğrencilerin katılım oranını artırmak ve personelin öğrencilerin ödevlerini yapıp yapmadıklarını kontrol etmesi.

•**Başarıya odaklanmak:** Hedefe emin adımlarla ilerlemek, konudan sapmamak.

5. Amaçlı Öğretim

•**Etkin bir örgüt:** Dersleri ileriye dönük hazırlamak.

•**Amaçların açıklığı:** Herkesin anlayabileceği şekilde açık ve net olmak.

•**Yapılandırılmış dersler:** Plan ve programlar çerçevesinde yapılan hazırlık.

•**Uygulanabilir örnekler:** Öğrencilere kendi öğrenme süreçlerini yönetme ve kontrol etme konusunda onlara özerklik tanımak ve sorumluluk vermek.

6. Yüksek Beklentiler

•Okulda herkes için yüksek beklentiler oluşturmak (öğrencilere yardım için öğretmenlerin daha aktif rol alması)

•**İletişim beklentileri:** Okulda iletişim ve beklentilerin desteklenmesi

7. Olumlu Destek

•Açık ve dürüst disiplin

•Geribildirim: Övmek, tanımak gibi doğrudan ve olumlu geribildirim.

8. Gelişimin gözlenmesi

•Öğrencilerin, sınıfların ve tüm okulun performans ve gelişimini okul gelişim programlarının etkinliği için bir izleme mekanizması kurmak

Öğrenci performanslarının izlenmesi (Örneğin, anlamlı kayıtların tutulması)

- Okulun performansının ölçülmesi

- Program değerlendirmede olduğu gibi döngüsel gelişim modeli aracılığı ile okulun performansını ölçmek.

9. Öğrenci Hak ve Sorumlulukları

- Öğrencilerin kendine güvenini yükseltmek

- Okul personeli ve öğrenciler arasında iyi ilişkiler, okul dışı etkinliklerin öğretmen ve öğrenciler arasında da paylaşılması.

- Sorumluluk Ortamı: Okulda öğrencilere belli oranda sorumluluk vermek onları olumlu yönde etkileyecektir. Böylece öğrencilere güvenileceği izlenimi verilmeli ve istedik davranışlar için standartlar belirlenmelidir.

- Ödevlerin kontrolü

10. Okul-Aile İşbirliği: Öğrencilerin öğrenme sürecine velilerin katılımını sağlamak

11. Öğrenen Örgüt Okula dayalı personel geliştirme: Başaran (2000) etkili okulu örgütsel, yönetsel ve eğitsel amaçlarını planlanan düzeyde gerçekleştiren okul olarak görmektedir. Bu bağlamda:

- Okulun örgütsel amacı, eğitim talep eden belli bir nüfusu eğiterek, var olmak ve yaşamını sürdürmektir. Okul bunu: “mal”, “hizmet” ve “düşünce” üreterek gerçekleştirir.

- Okulun yönetsel amacı, okul yönetiminin eğitilenlerin sayısını artırması ve eğitim ve öğretimin niteliğini yükseltmesidir. Aynı zamanda eğitilmiş görenlerinin iş doyumlarını sağlamaktır.

- Okulun eğitsel amacı ise, eğitilen kişide oluşturulması düşünülen davranışları ona kazandırmaktır. Eğitim sistemi içerisinde okullar ve bunların yöneticileri

kendilerinde eğitim talep eden bireylere yüksek nitelikte eğitim sunmak zorundadır. Başaran (2000) okulun etkililiğini tam gerçekleştirmesi için, öğrencinin gördüğü eğitimle, kendisine, ulusuna ve devletine yararlı olması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda örgütsel etkililik sistemin her ögesini, okulun örgütsel, yönetsel ve eğitsel amaçlarını planlanan düzeyde gerçekleştirmek için etkileyip bütünleştirerek eyleme geçirebilmedir (Başaran, 2000). Başaran örgütsel etkililiğin öğeleri olarak

a) Verimli Okul: Okul, öğrenci başına ürettiği eğitim hizmetini, birim başına ürettiği eğitsel malı ve düşünceyi, bunların niteliklerini düşürmeden nedenli ucuza mal ederse o denli verimlidir.

b) Sağlıklı Okul: Okul amaçlarını gerçekleştirmesi ve örgütsel bütünlüğe ulaşması için, tüm gücünü amaca yöneltmek zorundadır. Bu da yönetimin üç işlevine dayanır. Bunlar:

1. Yönetim, her iş görenin kişisel amaçları ile örgütün amaçlarını tümleştirebilmelidir.

2. Yönetim, iş görenlerin gücünü, eşgüdümleşerek okulun amaçlarına yönlendirebilmelidir.

3. Yönetim, iş görenlerin aralarında oluşacak çatışmaları iyi yönetebilmelidir.

c) Dirik Okul: Eğitim sisteminin, eğitim bilimlerinde, eğitim teknolojisinde, ulusun insan gücü ve eğitim gereksinmesinde oluşan değişimleri yakından izlemesine bunların eğitsel gereklerini zamanında karşılamasına DİRİKLİK denir. Okulun dirikliğini oluşturan etkenler şunlardır:

1. Okul eğitim bilimlerinin bulgularına uyarlanabilmelidir.

2. Okul eğitim teknolojisinin yeniliklerini uygulayabilmelidir.

3. Okul ulusa gereken insangücünü yetiştirebilmelidir.

4. Okul çevresinin eğitim gereksinmesine uyarlanabilmelidir

d) Yararlı Okul: Eğitim örgütlerinin de, kültürel, toplumsal ve doğal çevreye karşı yükümlülükleri vardır. Yararlı okulun özellikleri şunlardır:

1. Okul, toplumun kültürel değerlerine yeni değerler katabilmelidir.
2. Okul, çevresini koruyabilmeli ve çevreciliğe katılabilmelidir.
3. Okul, doğanın güzelliğine güzellikler katabilmelidir.

Eğitim yöneticileri, yukarıda belirtilen okulun örgütsel, yönetsel ve eğitsel amaçlarını etkili olarak gerçekleştirmeye çalışmalıdırlar. Bu üç amaç arasında özellikle eğitsel amaç çok büyük önem taşımaktadır. Yukarıda belirtilen etkili okulun özelliklerine bakıldığında yatılı ilköğretim bölge okullarının toplumun beklentilerine uygun bireyler yetiştirebilmeleri için yönetici-öğretmen-öğrenci-aile dörtlüsünün sürekli uyum ve işbirliği içinde olmalarının gerektiği söylenebilir.

2.4.2.1. Okul Liderliği ve Yönetimi

Yukarıda da açıklandığı gibi, etkili okul araştırmaları bir okulun etkili olmasında okul yöneticisi tarafından sergilenen liderliğin kalitesinin temel faktör olduğunu vurgulamaktadır. Yönetici; okulda karar veren kişi, örgüt ortamı da bir dizi kararların alındığı ve uygulandığı ortam olarak tanımlanırken, yönetici okulda kimlerin hangi sınıfı okutacağı, yardımcılarının kimler olacağını ve onlara ne gibi yetkilerin aktarılacağı, çevre ve diğer örgütlerle nasıl bir ilişki içinde bulunulacağını, örgütün üst, alt ve diğer sistemlerle olan ilişkilerinin nasıl olması gerektiği konusunda düşünüp çözüme ulaşırken, basitten karmaşığa doğru bir dizi karar verir. Bu bağlamda okul müdürünün sergilemesi gereken önemli liderlik yönleri arasında okul işlerine katılmak, eğitim programını, okulun bütçesini, personel işlerini, değişimin yönetimi, eğitici personel ile yardımcı personelin mesleki gelişim programlarına devam etmelerine rehberlik etmek yer almaktadır. Etkili okul müdürlerinin en önemli başarılarından biri birlikte çalıştığı kişileri eğitimi iyileştirmek adına güdülemesidir. Etkili okullarda kararlar alınırken çalışanlarda dahil edilir. Buda etkili okullarda gözlenen en önemli faktörlerden biridir. Etkili okul kendiliğinden, rasgele ve hiçbir çaba harcanmadan ortaya çıkan bir kurum değildir. Söz konusu okul, özellikle bilinçli olarak yapılan

etkinliklerin bir sonucudur ve mimarı da hiç kuşkusuz okul müdürüdür (Çelikten, Mustafa, sbe. Erciyes.edu.tr/dergi/sayı_11). Her örgütün etkili olabilmesi için karar verme yeteneğine sahip olması gerekir. Kararlar lider tarafından, grup tarafından, örgüt dışı yasal güçler ya da bir başka yolla verilebilir önemli olan kararın kim tarafından nasıl verildiği değil verilen kararın uygulanıp uygulanmadığı ve uygulamaya konulmuşsa uygulama etkinliğinin takip edilip edilmediğidir (Aydın, 1994, s: 127).

Okul müdürleri eğitim programı ile ilgili çalışmalara katılmalı ve okul tarafından belirlenen ilkelerin içeriğini etkilemelidir; ancak bunu yaparken kontrolün tamamını ele almamalıdır. Okul müdürü aynı zamanda, gerekli gördüğü durumlarda öğretmenlerin öğretebilme süreçlerini etkileyebilmeli, öğrenci başarılarını gözlemleyebilmeli, öğretmenlerin öğrencilerin çalışmaları ile ilgili kayıtları tutup tutmadıklarını kontrol etmeli ve personeli hizmet içi eğitim programlarına katılmaları için teşvik etmelidir. Bütün bunları yapan okul müdürleri personel yönetimi, sınıf etkinlikleri ve öğrenci başarıları hakkında bilgili olarak değerlendirilebilir. Louis ve Miles (1993) liderlik ve yöneticilik arasındaki ayrımı yaparak her ikisinin de etkili okulda gerekli olduğunu belirtmektedir. Onlara göre, liderlik okulun misyonu, yöneltme, güdüleme, vizyonu açıklama ve okulu birlikte sahiplenme ve yenilikçi planlamayı kapsamaktadır. Yönetim ise, planları tasarlamak ve gerçekleştirmek, okuldaki işleri başkaları aracılığı ile yapmak, talepleri karşılamak, kaynakları okulun öncelikleri doğrultusunda yönetmek ve insanlarla etkili olarak çalışmayı içermektedir. (The productive high school: creating personalized academic communities - Google Kitaplar Sonucu books.google.com.tr/books?isbn=0761977783...)

Okul müdürleri için Sergiovanni (1984) okul müdürü ve diğer çalışanları da kapsayan “işbirliğine dayalı okul yönetimi” ne yönelik beş liderlik alanı önermektedir. (Taking the Lead: The Role of the Principal in School Reform/ www.sedl.org/csrd/connections/oct00/oct00.pdf)

Teknik: Bu iyi yönetim tekniğiyle ilgilidir ve daha çok yönetim süreçleri olarak bilinir ve okul müdürlerinin planlama, örgütleme, kadrolama, yöneltme, koordinasyon, raporlama ve bütçeleme konusunda yeterli olmaları gerektiği üzerinde durur. Bu boyut daha çok liderlik ve yönetim kuramları örgüt yapıları gibi konularla ilgilidir.

İnsan: Bu alan, inşaat, bakım onarım, moral verme, karara katma, duyarlılık gibi insan kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasını kapsar.

Kültür: Kültürel liderlik, okula özgü kültür oluşturmayı içerir. Müdürler, öğretmenler ve öğrenciler iyi bir okul atmosferi oluşturmak için etkin rol oynarlar ve böylece güçlü bir okul kültürü oluşturulur.

Eğitimsel: Bu alan okul ve eğitimle ilgili uzmanlık bilgisini kapsar. Okul müdürü diğer personelle koordinasyon içinde çalışır ve böylece okulun gereksinimleri daha kolay belirlenir, eğitim programı daha kolay uygulanır, iyi bir danışmalık ve gözlem yapılı; personelin yaptığı işler gözden geçirilir ve değerlendirilir. Ayrıca öğrencilerin gösterdikleri başarı izlenir ve değerlendirilir. Kısaca bu alana, okulda öğretme, öğrenme, eğitim programının yönetimi gibi okul müdürünün oynaması gereken tüm roller girer.

Sembolik: Sembolik liderlik, diğer çalışanların okulla ilgili önemli konulara karşı niyetleri üzerine odaklanır. Okulu yöneten bir kişi olarak okul müdürü okuluna dikkat eder, okulda bulunan tüm alanları denetler, sınıfları ziyaret eder, öğretmenler odasında öğretmenlerle birlikte olur. Bu rol okul müdürleri için “örnek olarak yönetme” kavramı ile de açıklanabilir.

Planlama: Planlama, okulun eğitsel, örgütsel ve yönetsel amaçlarını gerçekleştirmek için, gereken girdilerin sağlanma ve kullanma yollarının kararlaştırılması sürecidir.

Örgütlenme: Örgütlenme, okulun amaçlarını gerçekleştirmek için örgütsel yapıyı kurma sürecidir.

Okulda bulunan tüm güçleri, birbirine uyumlu kılarak okulun amaçlarını gerçekleştirmeye yönelmektir.

İletişim: Yönetmenin gönderdiği anlamla astını etkilemesi, astın da üstünü yanıtlamasını içeren bir etkileşim sürecidir.

Denetleme: Okulun yönetim planını uygularken, sapmayı önleme ve düzeltme sürecidir.

Eğitim Programının Yönetimi: Eğitim programının kapsamına dersler, sosyal kulüpler, kutlama ve anma etkinlikleri, kültürel etkinlikler, yetiştirici ve tamamlayıcı etkinlikler girer.

Öğrenci Kaynağını Yönetimi: Öğrenci kaynağı yönetiminin amacı, öğrencilerin öğrenmelerini en uygun (optimum) düzeye çıkartmak için gereken düzenlemeleri etkili olarak yönetmektir. Bu alana: Öğrenim çağı nüfusu tanıma, öğrencileri alma, öğrencileri sınıflandırma, öğrencilerin devamını sağlama, öğrencilerin başarısını ölçme ve değerlendirme, öğrencileri üst sınıfa geçirme, öğrencilerin kaydını kapama ve okulu bitiren öğrencileri izleme işleri girmektedir.

İşgören Kaynağının Yönetimi: İş gören kaynağının yönetimi, iş görenlerin bedensel, ruhsal ve toplumsal gereksinmelerini sağlamak için gereken bir yönetim işlevidir.

Genel Hizmetlerin Yönetimi: Okulun, eğitim yapmaya elverişli bir ortama kavuşturulabilmesi için yapılan hizmetleri kapsar. Genel hizmetler kavramına, okulun eğitim yapılan yerleri, eğitime yardımcı yerleri ve okulun işletilmesine ilişkin işler ve işlemler girer.

Parasal Kaynağın Yönetimi: Yönetimde başarının kuralı, eğitime ayrılan her kuruşun, yerli yerine, kaynakları savurmadan kullanılmasıdır. Okulun parasal kaynakları, genel bütçe, il özel idaresi ve köy bütçeleri, öğretim ödentisi, döner sermaye gelirleri, bağış, okul koruma derneği geliri ve okulun olanak ve çalışmalarından elde edilen gelirlerdir.

Eğitim Yöneticisinin Görevleri: İç Hizmet Yönetmeliği'ne göre "her okulda okulu temsil eden ve okulun yönetiminden sorumlu bir müdür bulunur. Okul müdürü kanun, yönetmelik ve emirlerin sınırı içinde okulun bütün işlerini yürütmeye, düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir." Bunlar arasında aşağıdakileri saymak mümkündür (Başaran, 2000).

- Eğitim programlarını, öğrenci işlerini, iş gören hizmetlerini, okulun örgütsel ve eğitsel amaçlarını etkili biçimde gerçekleştirecek düzeyde yönetir.

- Etkili bir eğitim yönetimi için yönetim iş ve işlemlerini planlar.

- Okulun tüm kaynaklarını ve güçlerini örgütler ve eşgüdümle.

- Okulun iş görenleri ile etkili iletişim kurar.

- Okulu amaçlarından saptırmamak ve etkili çalışmasını sağlamak için eylem, iş ve işlemleri denetler.

Yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapan okul müdürü, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısının yetki görev ve sorumlulukları ile öğrenci işleri müdür yardımcısı, personel işleri müdür yardımcısı, tahakkuk işleri müdür yardımcısı, pansiyon işleri müdür yardımcısı ve nöbetçi müdür yardımcılarının görevleri Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ve Pansiyonlu İlköğretim Okulları Yönetici Kılavuz Kitabında (<http://www.iogm.meb.gov.tr>) verilmiştir. YİBO müdürleri için ilgili yönetici kılavuzunda yer alan görev ve sorumlulukları da kapsayan YİBO Müdürlerinin Temel Görev Alanlarını aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür.

1. Müdürlüğün temel amacı

2. Müdürlüğün temel sonuçları

3. Mesleki bilgi ve anlayış

4. Beceriler ve özellikler

5. Müdürlük için temel alanlar

A- Okul Müdürlüğünün Temel Amacı

Okulun başarısı ve gelişimini, tüm öğrencileri için yüksek nitelikli eğitimi ve artırılmış öğrenci başarılarını sağlayan ve garanti eden profesyonel liderlik sergilemektir.

B-Okul müdürlüğünün temel çıktıları. İyi yönetilen bir okulda:

1. Olumlu değerler vardır (herkes görev ve sorumluluklarını bilir).
2. Öğretmenler rehberlik ettikleri tema hakkında bilgi ve beceriye sahiptir.
3. Öğrenci başarıları temel hedeflerdendir.
4. Aileler, öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlayan okulla kurdukları etkili işbirliğinden zevk alırlar.
5. Okul yönetimi kendi sorumluluklarını yerine getirir ve sunduğu eğitimin kalitesinden sorumluk hisseder.
6. Personel, okulun alanları ve kaynaklarının (finans) etkin ve etkili kullanımı sağlanır.
7. Çalışanlar mutludur, yaptıkları işten zevk alırlar.

C-Mesleki bilgi ve anlayış

Okul müdürleri görevlerini etkili olarak yerine getirmek için belirli mesleki bilgi, yargılama, birtakım liderlik, yöneticilik becerileri ile kişilik özellikleri taşımalıdır.

Okul müdürleri aşağıdaki konularda mesleki bilgi ve anlayışa sahip olmalıdırlar:

1. Eğitimde kaliteyi sağlayan unsurlar, etkili okul,
2. Program ve programın değerlendirilmesi,
3. Etkili öğretim yöntemlerinin kullanımı (bilgi ve bilgi teknolojilerinin kullanımı dahil).
4. Eğitimde rol oynayan politik, ekonomik, sosyal etkenler,
5. Farklı ortamlarda farklı liderlik stilleri ve uygulamalar,

6. Yönetim, iş hukuku, fırsat eşitliği, kanunlar, dış ilişkiler, bütçe ve değişim,
7. MEB'in yasal ve politik işlevleri,
8. Eğitimin yasal temelleri ve okul müdürlüğü açısından önemi,
9. Yerel, ulusal ve uluslararası bilgilerin uygulamaları,
10. Yerel, ulusal ve okul düzeyinde yönetim,
11. Okul geliştirmede teftiş ve araştırma bulgularından yararlanmalıdır,
12. Eğitim ve öğretime bilgi teknolojisini uygulamalıdır.

D- Beceri ve Nitelikler

Aşağıda verilen beceri ve nitelikler gerekli olup, okul müdürünün görev alanının dışında değildir. Okul müdürlerinden bunları okullarında uygulamaları beklenmektedir.

Liderlik becerileri, kişilik özellikleri ve mesleki yeterlik: İnsanları, bireyler ve takım olarak ortak amaçlar doğrultusunda yönetebilme ve yönlendirebilme yeteneğidir.

Okul müdürleri aşağıdakileri yapabilmek için farklı durumlar için uygun liderlik stilleri kullanabilmelidir:

1. Etkili bir kurum için açık bir vizyon yaratmak ve bağlılığı sağlamak,
2. Stratejik amaçları gerçekleştirmek için, değişimi ve yenileşmeyi başlatmak ve yönetmek,
3. Öncelikleri planlamak ve örgütlemek,
4. Diğerlerinin işlerini yönlendirmek ve eş güdümlenmek,
5. Yüksek performanslı takım kurmak ve desteklemek,
6. Takımın bir üyesi gibi çalışmak,

7. Görev ve yetkileri aktarmak, bunların yerine getirilip getirilmediğini görmek için uygulamaları izlemek,

8. Öğrencileri, personelleri, aileleri ve yönetim kurulunu ve geniş anlamda toplumu güdülemek.

9. Standartlar belirlemek, öğrenci ve personel için bir model oluşturmak,

10. Gerekğinde yardım istemek, diğerlerini desteklemek,

11. İnsanlara karşı duyarlı olmak ve çatışmaları çözmek,

12. Değişik durumlar için uygun liderlik biçimlerini kullanmak ve bunların olası etkilerini anlamak

Okul müdürü şu özelliklere sahip olmalı ve göstermelidir:

1. Kişisel etki hazır bulunma,

2. Esneklik,

3. Değişik durum ve düşüncelere uyum,

4. Enerjik, etkin, koruyucu,

5. Kendine güven,

6. Güvenilebilirlik,

7. İsteklilik,

8. Zihinsel yeterlik,

9. Doğruluk,

10. Bağlılık

E- Okul Müdürlüğünün Temel Konu Alanları

Eğitimde liderlik; iyi bir öğrenci yetiştirme, öğretmenler için daha arzu edilebilir öğrenme koşulları sağlama, okulun çalışma çevresini tatmin edici ve üretken bir çevreye dönüştürme eylemlerini ifade eder (Çelik, 1999: s. 41). Eğitim işini başarmak için okul müdürü örgüt iklimini yakalatmalıdır. 21. yüzyılda istenilen eğitim-öğretim ortamlarına kavuşmak için aşağıdaki konu alanlarına dikkat edilmelidir.

I. Okulun stratejik amaç ve hedeflerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi Okul müdürü, okulun amaç ve hedeflerini, gelecek için eğitim gereksinimlerini, yerel, ulusal ve uluslararası gelişmeleri de göz önünde bulundurarak, okul yönetimi ile işbirliği içinde çalışır, okulun stratejilerini belirler ve planlar. Bu planlamalara aşağıdaki gibi birkaç örnek verebiliriz.

1. Okulun amaç ve hedeflerinin belirlenmesi
2. Etkili bir liderlik sergileme,
3. Stratejik planlama,
4. Finans yönetimi (bütçe hazırlama),
5. Okulun amaç ve hedeflerinin izlenmesi, değerlendirilmesi,
6. Yeniden gözden geçirilmesi

II. Eğitim ve Öğretimin Yönetimi

Bir okul müdürü, okulda etkili ve verimli bir eğitimi sağlama ve sürdürmede, öğrencilerin başarılarını ve bunların ulusal standartlara uygunluğunu izler, değerlendirir ve bunları yaparken okul yönetimi ile işbirliği içinde çalışır ve gelecek için hedefleri birlikte saptar. Bu alana ilişkin birkaç örnek aşağıda verilmiştir.

1. İyi bir eğitim ve öğretim ortamının sağlanması
2. Okul ders programının hazırlanması ve yönetimi

3. Okulda eğitim ve öğretimin yönetimi

4. Aile, diğer örgüt ve kurumlarla işbirliğinin sağlanması

III. Okul Personelini Yönetme ve Yönlendirme

Okul müdürü okulun başarısını artırmak ve sürdürmek için okulda çalışan personeli yönlendirir, onları okulun amaçları doğrultusunda güdüler, destekler ve mesleki yönden gelişimlerine yardımcı olur. Bunlar aşağıda belirtildiği gibidir.

1. Personelin mesleki yönden gelişiminin yönetimi,

2. Personeli güdülemek ve etkin kılmak,

3. Personeli karar verme sürecine katmak,

4. Personele yetki görev ve sorumlulukları etkili bir şekilde göstermek,

5. Personeli çalışmalarının her aşamasında desteklemek,

6. Başarılarının değerlendirilmesi

IV. Madde ve insan kaynaklarının etkili ve verimli bir şekilde kullanımı.

Okul müdürü, okulun stratejik amaç ve hedeflerini, göz önünde bulundurarak, insan ve madde kaynaklarının etkili ve verimli bir şekilde kullanımını sağlar. Bunu da aşağıdaki şekillerde gerçekleştirir.

1. Okul Yönetimi ve iş arkadaşları ile çalışmak,

2. Harcamalar için okulun öncelikli gereksinimlerinin belirlenmesi,

3. Okulun madde ve insan kaynaklarının planlanması ve bunların yönetimi,

4. Okulda bulunan eğitsel alanlarının düzenlenmesi ve bunların yönetimi,

V. Hesap Verme

Müdürler, okullarını etkili yönetmede ve okulun verimliliğini sağlamada, başta okul yönetimi olmak üzere öğrencilerini, öğrenci velilerini, iş çevrelerine ve tüm topluma karşı sorumludurlar. Bunları da aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

1. Okul yönetimine destek olmak,
2. Okulun başarısından sorumlu olmak,
3. Okulda eğitim-öğretim ve diğer konularda değişiklik ve düzenlemelerden öğrenci ve velileri zamanında haberdar etmek,
4. Okulda sorumluluk havası yaratmak

2.5. Okul Müdürlerinde Bulunması Gerekli Beceriler

Bir okul müdürü yukarıda sayılan alanlarda etkili ve verimli olabilmek için, aynı zamanda okulda bulunan tüm eğitici ve eğitici olmayan personeli, genel amaçlarına doğru takım halinde çalıştırma, yönlendirme ve güdüleme becerilerine sahip olmalıdır.

A- Liderlik becerisi: İnsanları, bireyler ve takım olarak ortak amaçlar doğrultusunda yönetebilme ve yönlendirebilme yeteneğidir. Liderlik ve kişilik özellikleri yukarıda verilmiştir.

B- Karar verme becerisi: Araştırma, problem-çözme, karar verebilme yeteneğidir.

1. Deliller toplar, bunları değerlendirir, yargılar ve karar verir,
2. İlgili bilgi ve verileri toplar, bunları anlar ve yorumlar,
3. Problemleri çözmek için yaratıcı düşünür hayal eder,
4. Adaletli davranır.

C- İletişim becerisi: Görüşlerini belirtme ve diğerlerinin düşüncelerini anlayabilme yeteneğidir.

1. Değişik gruplara karşı sözlü ve yazılı olarak etkili iletişim kurmak.
2. Etkili olarak danışmak ve pazarlık yapmak.
3. İyi bir iletişim sistemini yönetmek.

4. Toplantıları etkili yönetebilmek.

5. Diğerleri ile iletişim kuracak iyi bir iletişim ağı kurmak ve sürdürmek.

D- Kendini yönetme becerisi: Zamanını etkili planlama ve kendini iyi organize edebilme yeteneğidir.

1. Kendi zamanını önceliklerine göre etkili olarak yönetir.

2. Stres altında çalışabilmek.

3. Kendi-kendini güdeleyebilmek.

4. Başarılması güç mesleki amaçları başarabilmek.

5. Kendi mesleki gelişiminin sorumluluğunu ele alabilmek.

2.6. Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Hukuksal Durumu

Anayasada ‘Kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz. Devletler, maddi olanaklardan yoksun başarılı öğrencilerin öğrenimlerini sürdürebilmeleri için burslar ve çeşitli yollarla gereken yardımları yapar...’denilmiştir. 1982 Anayasası’nın 42.maddesindeki bu düzenlemeyle eğitim ve öğretim imkânlarından yoksun öğrencilerin yetiştirilmesi yatılı ilköğretim bölge okullarına düşmüştür.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası’nın 25.maddesi ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Yasası’nın 9. maddesi gereğince;’’nüfusun az ve dağınık olduğu yerlerde, köyler gruplaştırılarak, merkezi durumda olan köylerde ilköğretim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlar, gruplaşmanın mümkün olmadığı yerlerde yatılı ilköğretim bölge okulları kurulur’’denilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Pansiyonları Yasası, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı temel eğitim ve orta öğretim kurumlarında yatılı okuma olanağı sağlamak üzere, parasız yatılı okumaya hak kazanan öğrenciler için, okul pansiyonlarının açılmasını,

yönetimini, belleticilerin görevlendirilmesi ve mali hükümleri düzenlenmiştir (Resmi Gazete,13.08.1982:17781).

Maddi olanaklardan yoksun ve başarılı öğrenciler, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında kalkınma planlarında ön görülen hedefler doğrultusunda, parasız yatılı ve burslu okutulur (Resmi Gazete,19.06.1982:17729).

Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve pansiyonları yönetmeliği de 30.10.1983:18206 Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

2.7. Yapılan Araştırmalar

Arı (2000) yaptığı “İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Normal, Taşımali ve Yatılı İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması” isimli yüksek lisans tezinde; üç uygulama şeklinde ortaya çıkan sekiz yıllık ilköğretim uygulamalarını, bu okullardaki öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak değerlendirmiştir. Araştırma tarama modeli ile yapılmıştır. Veri toplamak amacı ile öğretmenlere ve öğrencilere anket uygulanmıştır. Araştırmanın hipotezleri Ki-kare Testi ile test edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenler, okulların fiziksel imkanlarını yetersiz bulmuşlar yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapmaya isteksiz oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerde ise aile özlemi, isteksizlik, sinirlilik gibi ruhsal rahatsızlıkların yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Kılıç (2001) yaptığı “Yatılı İlköğretim Bölge Okulları İle Diğer İlköğretim Okullarının Toplumsal Fonksiyonlarını Gerçekleştirme Düzeylerinin Karşılaştırılması (Erzurum Örneği)” isimli doktora tezinde Yatılı ilköğretim bölge okulları ile diğer ilköğretim okullarının toplumsal fonksiyonlarını gerçekleştirme düzeylerini karşılaştırılmıştır. Araştırmada, ilköğretim ve yatılı ilköğretim bölge okullarının toplumsal amaçlara ulaşabilme düzeyleri incelenmiştir. Araştırmada elde edilen veriler yüzde, frekans ve Ki-kare ile analiz edilip yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapan öğretmenlerin görevlerinde yeni, normal ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin ise daha tecrübeli oldukları, bayan öğretmenlerin yatılı ilköğretim bölge okullarında daha az olduğu, erkek öğrenci

sayısının kız öğrenci sayısından çok olduğu, Türk Milli Eğitimi'nin kazandırmaya çalıştığı davranışlar bakımından da iki okul türü arasında farklar olduğu saptanmıştır.

Aras (2002) yaptığı “Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ve Pansiyonlu İlköğretim Okullarıyla İlgili Yönetmelik Sorunları ve Çözüm Önerileri” isimli yüksek lisans tezinde; Doğu Anadolu Bölgesinde yatılı ilköğretim bölge okulları ve pansiyonlu ilköğretim okullarının müdürlerinin bu okulların yönetmelik sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin algı ve beklentileri araştırılmıştır. Okul müdürlerine yönelik anket hazırlanmış, verilerin analizinde SPSS’den yararlanılmıştır. Karşılaştırmalarda Ki-kare kullanılmıştır. Araştırmanın en önemli sonuçlarından bazıları şunlardır.

Yatılı ilköğretim okulları ve pansiyonlu ilköğretim okullarının yönetmelikte belirlenen kuruluş amaçlarına uygun bir eğitim ve öğretimi kısmen verebildikleri, bu amaçların kısmen gerçekleştiği fakat iş görenler için her yönüyle bir merkez olmadığı sonucu çıkarılmıştır.

Erkul (1997) yaptığı “Türkiye’de Yatılı İlköğretim Bölge Okulları Yöneticileri ve Deneticilerinin Verimlilik İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi” isimli doktora tezinde; yatılı ilköğretim bölge okullarının kendilerine özgü yapıları ve çevrelerine olan etkileri ile birlikte maliyetlerinin de yüksek olması düşünüldüğünde nitelikli bir yönetim ve denetim anlayışının ortaya konulması gerekliliği ve buna katkıda bulunma amaçlanmıştır. Araştırmada soru kağıtlarıyla toplanan veriler veri toplama kağıdına kodlanıp bilgisayarda SPSS programı ile t anlamlılık testi yapılarak bulgular yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda yöneticilerin eğitim düzeyleri yetersiz bulunmuş, deneyimsiz oldukları ve sık sık değiştirildikleri görülmüştür.

Sönmez (2000) yaptığı “Yatılı İlköğretim Okullarının Varlığının Velilerin Çocuklarını Okula Göndermeleri Üzerinde Etkisi” isimli yüksek lisans tezinde velilerin yatılı ilköğretim bölge okullarına çocuklarını isteyerek gönderip göndermedikleri araştırılmıştır. Araştırmada anket kullanılmıştır. Veli cevaplarının yüzdeleri hesaplanarak yorumlar yapılmıştır. Araştırma sonucunda yatılı ilköğretim okullarına alternatif olmaması, çocukların tüm ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılanması,

kaliteli eğitim vermesi, disiplinli olması gibi nedenlerle velilerin yatılı ilköğretim bölge okullarını tercih ettikleri görülmüştür.

Yetim (2001) “Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Mevcut Durumu ve Öğrenci Hizmetleri Yönetimi” isimli yüksek lisans tezinde; yatılı ilköğretim bölge okulları çeşitli açılardan (Okula ilişkin sayısal büyüklükler, öğretim ortamları, bütçe durumu v.b.) ele alınmış ve yatılı ilköğretim bölge okullarının bu alanlardaki durumları müdürlerin görüşlerine başvurularak saptanmaya çalışılmıştır. Veri toplama aracı geliştirilmiş çözümlenmesi için SPSS paket programından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda yöneticilerin çoğunun vekil durumda olduğu, %46’sında rehber öğretmen bulunmadığı %95,9’nda öğretmen açığının olduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Fidan (2003) “Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Yönetimsel Sorunları (Tunceli İli Örneği)” isimli yüksek lisans tezinde; yatılı ilköğretim bölge okullarındaki yönetimsel sorunları öğretmen görüşlerine göre ortaya çıkarmak ve öğrenim düzeyi, cinsiyet, öğretmenlik alanı ve çalışma süresine göre bu sorulara ilişkin görüşlerin farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye çalışmıştır. Araştırma için anket hazırlanmıştır. Yorumlamalarda frekans, aritmetik ortalama, yüzdeler, T testi ve ANOVA kullanılmıştır. Araştırma sonucunda yönetimsel boyutta pansiyon hizmetlerinde sorunlar tespit edilmiştir.

Can 1965 yılında “Yatılı Bölge Okulları” araştırması ile yapıların maliyetini ve maliyeti düşürme yollarını araştırmıştır.

Dikmen 1990 yılında “Türk Milli Eğitim Sisteminde Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Uygulaması, Sorunları ve Fonksiyonel Bir Yapıya Kavuşturulması” konusunda kapsamlı bir çalışma yapmıştır. Çalışmada Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının sorunları ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri ortaya koymaktadır.

Yozgat 1990 yılında “İlköğretim Okulu ve Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Öğrencilerin Psiko-Sosyal Problemlerinin Araştırılması” çalışmasında da öğrencilerin psikolojik ve sosyolojik problemlerinin tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

Yatılı ilköğretim bölge okullarının kendi bünyeleri içinde de araştırmalara rastlamak mümkündür. Bu araştırmalardan bir tanesi Diyarbakır İli Silvan İlçesi Silvan Yatılı İlköğretim Bölge Okulu rehber öğretmenlerinin yapmış oldukları araştırmadır. Yapılan araştırmada; öğrenci, veli ve personel memnuniyet anketleri yorumlanarak şu sonuçlar elde edilmiştir.

2006-2007 ve 2007-2008 eğitim öğretim yılında yapılan memnuniyet anketlerine bakıldığında hem katılım oranlarında hem de memnuniyet derecelerinde belirgin bir artış göze çarpmaktadır.

Okulun güvenlik duvarının yapılması, sınıflara ve koridorlara güvenlik kameralarının takılması ile güvenlik sorununda 2006 yılı ve sonrasında büyük ilerleme kaydedilmiştir. 2006 yılından itibaren sınıflara projeksiyon cihazı gibi araç gereçlerin konulmasıyla eğitim-öğretim faaliyetlerinde verimlilik artmıştır. Eski yatakhanelerin onarılması, baştan aşağı değiştirilmesi ve hizmetliler tarafından her gün düzenli olarak temizlenmesinin kirlilik sorununu ortadan kaldırdığı görülmüştür. Yemekhanede yemeklerin çeşitliliğini ve lezzetini arttırmaya yönelik yapılan çalışmaların olumlu sonuçlar verdiği, gerek velilerle okul idarecileri, gerekse de personellerle okul idarecileri arasında iletişim konusunda büyük ilerleme kaydedildiği görülmüştür. Veli, öğrenci ve personelin okul kararlarına katılmalarında belirgin bir artış olduğu, yapılan çevre düzenlemelerinin okulun fiziki ortamına yeni bir çehre kazandırdığı, okul aile birliğinin faaliyetlerinde ve temsil gücünde oldukça ilerleme kaydedildiği görülmüştür. Öğrencilerin okul idaresiyle ilişkilerinde ve öğrencilerden gelen dilek, şikayet ve önerilerin dikkate alınması konusunda olumlu yönde bir artış olduğu, Sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlere daha fazla yer verildiği görülmüştür.

Yapılan tüm bu çalışmalara bağlı olarak öğrenci, veli ve personellerin okula ilişkin algılarında ve memnuniyetlerinde olumlu yönde değişimler olduğu göze çarpmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişinin değerlendirilmesine yönelik olarak tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmada yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişi hazırlanan anket soruları (Ek: 1, Ek: 2, Ek: 3, Ek: 4, Ek: 5) ile yöneticilere, öğretmenlere, öğrencilere ve velilere araştırmacı tarafından gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra uygulanmış ve varolan durumun belirlenmesine yönelik görüşleri değerlendirilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Diyarbakır ilinde bulunan 12 yatılı ilköğretim bölge okulunda, 2007–2008 öğretim yılında görev yapan yönetici, öğretmen, bu okullarda öğrenim gören öğrenci ve bu öğrencilerin velilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini, 12 yatılı ilköğretim bölge ilköğretim okulunda görev yapan 47 yönetici, 171 öğretmen, bu okullarda öğrenim gören 2211 öğrenci ve bu öğrencilerin 46 velisinden oluşmaktadır. Örneklem grubunu oluşturan yönetici ve öğretmenlerin demografik özellikleri Çizelge 4 ve 5’de sunulmuştur.

Çizelge 4. Örneklem Grubundaki Yöneticilerin Demografik Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları. (Ek: 1 anket sorularına göre)

Seçenekler	1	2	3	4	5	Toplam	
Cinsiyet	Erkek	Kadın				-	
	η	44	3			47	
	%	93,6	6,4			100	
Görev	Müdür	Müdür V.	Müd.Yard.	Müd.Yard.V.		-	
	η	3	8	10	26	47	
	%	6,4	17,0	21,3	55,3	100	
Kıdem	1–5	6–10	11–15	16–20	+21	-	
	η	11	20	11	2	3	47
	%	23,4	42,6	23,4	4,3	6,4	100

Çizelge 5. Örneklem Grubundaki Öğretmenlerin Demografik Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Seçenekler	1	2	3	4	5	Toplam	
Cinsiyet	Erkek	Kadın				-	
	η	87	83			171	
	%	50,9	48,8			100	
Kıdem	1-5	6-10	11-15	16-20	+21	-	
	η	129	29	9	-	2	169
	%	75,4	17,0	5,3	-	1,2	100

3.3. Veri Toplama Aracı

Konu ile ilgili gerekli araştırmalar yapıldıktan sonra, yöneticilere yönelik 22 kapalı uçlu ve 1 açık uçlu soru; öğretmenlere yönelik 23 kapalı uçlu; öğrencilere yönelik 16 kapalı uçlu ve 2 açık uçlu soru ile velilere yönelik 9 kapalı uçlu ve 2 açık uçlu soru olmak üzere, araştırmacı tarafından hazırlanan anketler veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Anketler eklerde verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Anket formları son şeklini aldıktan sonra Diyarbakır Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin alınmış 2008 Mayıs ayında Diyarbakır İlinde bulunan 12 YİBO da 47 yönetici, 171 öğretmen, 2211 öğrenci ve 46 veliye uygulanmıştır. Anket formları araştırmacı tarafından bizzat okullara gidilerek kendi gözetimi altında yapılmıştır. Gerekli açıklamalar ilgili yönetici, öğretmen, öğrencilere yapılmış aynı gün içinde teslim alınmıştır. Velilere uygulanacak anket ise öğrencilere anlatılarak teslim edilmiş hafta sonu tatilinden döndüklerinde toplanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada demografik değişkenler gruplandırılmış ardından, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilere uygulanan anketler kodlanarak bilgisayar ortamına veri girişi yapılmıştır. Araştırma grubunu oluşturan yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin demografik özellikleri ve yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişinin değerlendirilmesine yönelik görüşlerinin frekans (f) ve yüzde (%) değerleri çıkarılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, temel olarak ele alınan problemin çözümü ve araştırmanın alt problemlerine dayalı olarak toplanan verilerin istatistiksel tekniklerle çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir, bulgulara ilişkin çizelgeler sunularak yorumlanmıştır.

Örneklem Grubunda Yer Alan Yöneticilerin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular

Çizelge 6. Örneklem Grubunda Yer Alan Yöneticilerin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Madde	Hiçbir Zaman		Bazen		Genellikle		Her Zaman	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1-Görev yaptığınız okuldan memnun musunuz?	1	2,1	6	12,8	20	42,6	20	42,6
2-Okulunuzun fiziksel özellikleri (derslik, spor salonu, laboratuvarlar v.b.) yeterli mi?	17	36,2	15	31,9	13	27,7	2	4,3
3-Okulunuzdaki eğitim öğretim ortamları verimli kullanılıyor mu?	17	36,2	2	4,3	48	49,6	-	-
4-Okulunuzda eğitim öğretim materyali sıkıntısı çekiliyor mu?	9	19,1	30	63,8	6	12,8	2	4,3
5-Okulunuzda idareci öğretmen iletişimsizliği gözlemliyor musunuz?	9	19,1	24	51,1	7	14,9	7	14,9
6-Okulunuzda görev yapan öğretmenlerin yiboda görev yapma isteği ne düzeydedir?	23	48,9	20	42,6	4	8,5	-	-
7-Okulunuzda görev yapan öğretmenlerin yiboda görev yapma yeterliliği ne düzeydedir?	3	6,4	14	29,8	19	40,4	9	19,1
8-Yibolar sizce kuruluş amaçlarını gerçekleştiriyor mu?	2	4,3	21	44,7	17	36,2	7	14,9
9-Okulunuzda eğitim ve öğretim hizmetleri verilirken günün ve bölgenin şartları gözeteniliyor mu?	9	19,1	19	40,4	16	34,0	3	6,4
10-Yatakhaneler günün koşullarına uygun mu?	5	10,6	14	29,8	22	46,8	6	12,8
11-Yemekhane hizmetleri günün koşullarına uygun mu?	11	23,4	22	46,8	14	29,8	-	-
12-Sağlık hizmetleri günün koşullarına uygun mu?	6	12,8	13	27,7	17	36,2	11	23,4
13-Okulunuza yapılan ödenekler yeterli mi?	3	6,4	12	25,5	19	40,4	13	27,7
14-Okulunuza yapılan ödenekler zamanında alınıp kullanılıyor mu?	-	-	7	14,9	18	38,3	22	46,8
15-Sizce okulunuz yeterince güvenli mi?	8	17,0	13	27,7	15	31,9	11	23,4
16-Okulunuza yapılan denetimler yeterli midir?	2	4,3	10	21,3	23	48,9	12	25,5

Çizelge 6’da yatılı ilköğretim bölge okulu yöneticilerinin yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişlerine ilişkin görüşlerinin, frekans sayıları (f), yüzde değerleri (%) sunulmuştur.

- Yöneticilerin Görev yaptığınız okuldan memnun musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %42,6 her zaman ve %42,6 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında görev yaptıkları okullardan memnun oldukları görülmektedir.
- Yöneticilerin Okulunuzun fiziksel özellikleri (derslik, spor salonu, laboratuvarlar v.b.) yeterli mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde okullarının %36,2 hiçbir zaman %31,9 bazen yüzdeleri dikkate alındığında fiziksel imkanlarının yeterli olmadığı görülmektedir.
- Yöneticilerin Okulunuzdaki eğitim öğretim ortamları verimli kullanılıyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde bir uyuşma görülmemektedir. %36,2’lık bir kesim verimli kullanılmadığını ifade ederken, %49,6’lık bir kesimi ise bunun tam tersini ifade etmektedir. Yüzdeler dikkate alındığında ise bu durumun kısmen sonucu olduğu saptanmıştır.
- Yöneticilerin Okulunuzda eğitim öğretim materyali sıkıntısı çekiliyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %19,1 hiçbir zaman, %63,8 bazen yüzdeleri dikkate alındığında okullarının eğitim öğretim materyali sıkıntısı çektikleri saptanmıştır.
- Yöneticilerin Okulunuzda idareci öğretmen iletişimsizliği gözlemliyor musunuz? Maddesine görüşlerinde %19,1 hiçbir zaman, %51,1 bazen görüşleri dikkate alındığında okullarda genellikle idareci-öğretmen iletişimsizliği yaşandığı saptanmıştır.
- Yöneticilerin Okulunuzda görev yapan öğretmenlerin yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapma isteği ne düzeydedir? İdarecilerin gözlemlerine göre %48,9 hiçbir zaman, %42,6 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğretmenlerin yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapma isteğinin olmadığı görülmüştür.
- Yöneticilerin Okulunuzda görev yapan öğretmenlerin yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapma yeterliliği ne düzeydedir? Maddesine ilişkin

görüşlerinde %19,1 her zaman, %40,4 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında öğretmenlerin genel olarak yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapma yeterliliklerinin ortanın üzeri düzeyde oldukları saptanmıştır.

- Yöneticilerin yatılı ilköğretim bölge okulları sizce kuruluş amaçlarını gerçekleştiriyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %14,9 her zaman, %36,2 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarının kuruluş amaçlarını gerçekleştirdikleri saptanmıştır.
- Yöneticilerin Okulunuzda eğitim ve öğretim hizmetleri verilirken günün ve bölgenin şartları gözetiliyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %6,4 her zaman, %34 genellikle ve %40,4 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarında genel olarak günün ve bölgenin şartlarının gözetilmeye çalışıldığı saptanmıştır.
- Yöneticilerin Yatakhaneler günün koşullarına uygun mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %12,8 her zaman, %46,8 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarında yer alan yatakhanelerin yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır.
- Yöneticilerin Yemekhane hizmetleri günün koşullarına uygun mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %29,8 genellikle, %46,8 bazen, %23,4 hiçbir zaman yüzdeleri ortaya çıkarken her zaman görüşüne rastlanmamıştır. Bu değerler dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarında yer alan yemekhane hizmetlerinin yeterli düzeyde olmadığı saptanmıştır.
- Yöneticilerin Sağlık hizmetleri günün koşullarına uygun mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %23,4 her zaman, %36,2 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarında yer alan sağlık hizmetlerinin yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır.
- Yöneticilerin Okulunuza yapılan ödenekler yeterli mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde %27,7 her zaman, %40,4 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarına yapılan ödeneklerin yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır.

- Yöneticilerin Okulunuza yapılan ödenekler zamanında alınıp kullanılıyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %46,8 her zaman, %38,3 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarına yapılan ödeneklerin zamanında alınıp kullanıldığı saptanmıştır.
- Yöneticilerin Sizce okulunuz yeterince güvenli mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde %23,4 her zaman, %31,9 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarının yeterince güvenli olduğu saptanmıştır.
- Yöneticilerin Okulunuza yapılan denetimler yeterli midir? Maddesine ilişkin görüşlerinde %25,5 her zaman, %48,9 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarında yeterli düzeyde denetim yapıldığı saptanmıştır.

Çizelge 6'da cevaplanan soruların yanında yöneticilerin cevaplamaları için ayrıca boşluk doldurma soruları sorulmuştur. Bu kapsamda iki soru hazırlanmıştır. Bu sorulara verilen cevaplar yorumlandığında şu sonuçlar ortaya çıkmıştır.

- Zaman ve personel yetersizliğinin yanında resmi süreçlerin çok zorluk çıkardığı, okula yapılan ödeneklerde kalemler arası geçişlerin rahatlıkla yapılamamasının büyük sıkıntı olduğu, birçok müdürün ve müdür yardımcısının vekil durumda olması sıkıntı olarak gösterilmiştir. Yöneticilere göre en önemli sorunlardan biri de yatılı ilköğretim bölge okullarına tecrübeli öğretmenlerin yerine stajyer öğretmenlerin atanması ve en önemlisi bazı branşlarda öğretmen eksikliğinin halen tam olarak çözülememesidir. Yeni gelen öğretmenlerin mecburi hizmetlerinin ardından ayrıldığı ve bunun sonucunda da öğretmenlerin sık sık yer değiştirmesinin eğitim öğretimde meydana getirdiği olumsuzluk vurgulanmıştır. Bunların yanında aşağıdaki örneklerde olduğu gibi çeşitli sıkıntılar veya olumlu görüşler de açıklanmıştır.

21-Okulunuzda yönetimi geliştirme konusunda karşılaştığınız sorunlar nelerdir?(Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

Zamanın yetersiz olması (Aşırı iş yoğunluğu)

Araştırma ve bilimsel çalışma eksikliği

Resmi prosedürler

Başka varsa yazınız:....Bunun yanı sıra...gelişecek personel...eksikliği;
Okulumuzun...PiyD...olarak...düşünmüş olması...vb.....

23-Yönetici olduğunuz okulla ilgili varsa olumlu olumsuz görüşlerinizi yazınız.

Okulumuzda...gelişmekte olan...yönetici ve öğretmenlerimiz...görevlerini
...layıkıyla...icra...etmeye çalışmaktadırlar. Bu okulumuzun
en büyük gücüdür. Eğer...bu...güç...olmasaydı...Okulumuzun (onca
imkansızlığı işide) sağlıklı bir eğitim-öğretim ortamı sağlanması
imkansız olurdu.....

23-Yönetici olduğunuz okulla ilgili varsa olumlu olumsuz görüşlerinizi yazınız.

Okulumuz, öğrenciler yönünden oldukça sıkıntı çekmekte bunun başında okul-aile-öğrenci ilişkisinin kopuk olması, öğrencilerin bir çoğunun okula gelme nedeni olarak mesul kolların iptali var bu olumsuz düşünce eğitim etkilenmekte bir diğeri öğrencilerin okulu önemseyip, yani okul onlar için yat-kalk yemek ye ve hafta sonu eve git anlamı taşımaktadır. Olumlu olarak öğretmenler fedakarlık yapıp bir çok derste kurs aramaları öğrenci seviyelerini yükseltmek istemeleri bunada teşekkür ederim. Teşekkür.

Örneklem Grubunda Yer Alan Öğretmenlerin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular

Çizelge 7. Örneklem Grubunda Yer Alan Öğretmenlerin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Madde	Hiçbir Zaman		Bazen		Genellikle		Her Zaman	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1-Görev yaptığınız okuldan memnun musunuz?	7	4,1	52	30,4	86	50,3	26	15,3
2-Okulunuzun fiziksel özellikleri(derslik,spor salonu,laboratuvarlar v.b.) yeterli mi?	64	37,4	42	24,6	65	38,0	-	-
3-Okulunuzdaki eğitim öğretim ortamları verimli kullanılıyor mu?	62	36,3	23	13,5	85	49,7	1	0,6
4-Okulunuzda eğitim öğretim materyali sıkıntısı çekiyor musunuz?	47	27,5	92	53,8	17	9,9	15	8,8
5-Okulunuzda idareci öğretmen iletişimsizliği gözlemliyor musunuz?	38	22,2	75	43,9	29	17,0	29	17,0
6-Yatılı kalan öğrencileriniz derslere hazırlıklı geliyorlar mı?	21	12,3	93	54,4	52	30,4	3	1,8
7-Öğrencilerinizin derse hazır bulunuşluk düzeyleri yeterli mi?	31	18,1	104	60,8	34	19,9	-	-
8-Okulunuzda öğrencilerin kişisel problemleri ile yeterince ilgilenilmekte midir?	9	5,3	49	28,7	82	48,0	29	17,0
9-Sizce veliler çocuklarının eğitim ve öğretimi için ilgili mi?	91	53,2	74	43,3	5	2,9	-	-
10-Okulunuz yeterince temiz mi?	8	4,7	20	11,1	85	49,7	58	33,9
11-Okulunuzda sağlık hizmetleri yeterli mi?	16	9,4	62	36,6	76	44,4	14	8,2
12-Okulunuzda çalışan personel sayısı yeterli mi?	49	28,7	40	23,4	80	46,8	2	1,1
13-Öğrencilerinizin ailelerinden uzak olmaları ruhsal problemlere yol açıyor mu?	7	4,1	102	59,6	58	33,9	2	1,2
14-Öğrenciler arasındaki sosyal ilişkiler yeterli seviyede mi?	98	57,3	39	22,8	34	19,9	-	-
15-Okulunuzdaki sosyal faaliyetler yeterli mi?	78	45,6	60	35,1	33	19,3	-	-
16-Okulunuzda kendinizi ne kadar verimli görüyorsunuz?	13	7,6	91	53,2	62	36,3	5	2,9
17-Okul idaresini ne kadar başarılı görüyorsunuz?	14	8,2	87	50,9	55	32,2	12	7,0
18-Öğrencilerinizi ne kadar başarılı görüyorsunuz?	2	1,1	41	24,0	118	69,0	8	4,7

Çizelge 7’de yatılı ilköğretim bölge okulu öğretmenlerinin yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişlerine ilişkin görüşlerinin, frekans sayıları (f), yüzde değerleri (%) sunulmuştur.

- Öğretmenlerin Görev yaptığınız okuldan memnun musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %15,3 her zaman ve %50,3 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında genellikle görev yaptıkları okuldan memnun oldukları saptanmıştır. Fakat bu sonucu yöneticilere göre yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapan öğretmenlerin görev yapmaya isteksiz çıkan sonucu ile karşılaştırırsak, idareci öğretmen iletişimsizliğinin var olduğunu görmekteyiz.
- Öğretmenlerin Okulunuzun fiziksel özellikleri (derslik, spor salonu, laboratuvarlar v.b.) yeterli mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde %37,4 hiçbir zaman %24,6 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarının fiziksel olarak yeterli olmadıkları saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Okulunuzdaki eğitim öğretim ortamları verimli kullanılıyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %49,7 genellikle %13,5 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarındaki eğitim öğretim ortamlarının kısmen yeterli kullanıldıkları saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Okulunuzda eğitim öğretim materyali sıkıntısı çekiyor musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %27,5 hiçbir zaman % 53,8 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarında kısmen eğitim-öğretim materyali sıkıntısının bazen çekildiği saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Okulunuzda idareci öğretmen iletişimsizliği gözlemliyor musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %17 her zaman %17 genellikle ve %43,9 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarında idareci-öğretmen iletişimsizliğinin kısmen yaşandığı saptanmıştır. Yöneticilere yöneltilen aynı soru ile tutarlılık göstermektedir.
- Öğretmenlerin Yatılı kalan öğrencileriniz derslere hazırlıklı geliyorlar mı? Maddesine ilişkin görüşlerinde %30,4 genellikle %54,4 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı öğrencilerin derslere bazen hazırlıklı geldikleri saptanmıştır.

- Öğretmenlerin Öğrencilerinizin derse hazır bulunuşluk düzeyleri yeterli mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde %19,9 genellikle %60,8 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrencilerin derse hazır bulunuşluklarının bazen iyi oldukları saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Okulunuzda öğrencilerin kişisel problemleri ile yeterince ilgilenilmekte midir? Maddesine ilişkin görüşlerinde %17 her zaman %48 genellikle ve %28,7 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrencilerin kişisel problemleri ile genellikle ilgilenildikleri saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Sizce veliler çocuklarının eğitim ve öğretimi için ilgili mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde %53,2 hiçbir zaman %43,3 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrenci velilerin çocukları ile ilgilenmedikleri saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Okulunuz yeterince temiz mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde %33,9 her zaman %49,7 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarının genellikle temiz olduğu saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Okulunuzda sağlık hizmetleri yeterli mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde %8,2 her zaman %44,4 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarındaki sağlık hizmetlerinin yeterli olduğu saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Okulunuzda çalışan personel sayısı yeterli mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde %46,8 genellikle ve %23,4 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarındaki çalışan personel sayısının kısmen yeterli olduğu saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Öğrencilerinizin ailelerinden uzak olmaları ruhsal problemlere yol açıyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %33,9 genellikle ve %59,6 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarındaki öğrencilerin ailelerinden uzak olmalarının, öğrencilerde ruhsal problemlere yol açtığı saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Öğrenciler arasındaki sosyal ilişkiler yeterli seviyede mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde %57,3 hiçbir zaman ve %22,8 bazen yüzdeleri

dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarındaki öğrenciler arasındaki sosyal ilişkilerin yetersiz olduğu saptanmıştır.

- Öğretmenlerin Okulunuzdaki sosyal faaliyetler yeterli mi? Maddesine ilişkin görüşlerinde %45,6 hiçbir zaman ve %35,1 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarındaki sosyal faaliyetlerin genellikle yetersiz olduğu saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Okulunuzda kendinizi ne kadar verimli buluyorsunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %53,2 bazen ve %36,3 genellikle yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarında kendilerinin bazen verimli buldukları saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Okul idaresini ne kadar başarılı görüyorsunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %32,2 genellikle ve %50,9 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarındaki okul idarelerinin bazen başarılı olduğu saptanmıştır.
- Öğrencilerinizin okula uyumları sizce nasıl? Maddesine ilişkin görüşlerinde %39,2 hiçbir zaman ve %56,7 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrencilerin okula uyumlarının düşük düzeyde olduğu saptanmıştır.
- Öğretmenlerin Öğrencilerinizi ne kadar başarılı görüyorsunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %69 genellikle ve %24 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yatılı ilköğretim bölge okullarındaki öğrencileri genellikle başarılı gördükleri saptanmıştır.

Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular

Çizelge 8. Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Madde	Bazen		Hayır		Evet	
	f	%	f	%	f	%
1-Okulda kendinizi mutlu hissediyor musunuz?	988	33,5	355	17,3	1010	49,2
2-Okulda kendinizi güvende hissediyor musunuz?	385	18,8	353	17,2	1315	64,1
3-Okul idarecileri ve öğretmenlerin öğrencilere eşit davrandığını düşünüyor musunuz?	444	21,6	872	42,5	737	35,9
4-Okul binası, yemekhane, yatakhane, tuvalet ve banyolar yeterince temizleniyor mu?	464	22,36	552	25,4	1066	51,9
5-Okulunuzda sizler için yeterli sosyal, sportif ve sanatsal faaliyetler (spor, resim, müzik, gezi, folklor, yarışma vb.) düzenleniyor mu?	607	29,6	559	27,2	887	43,2
6-Okul idarecileri ve öğretmenleri size değer veriyor mu?	545	26,5	435	21,2	1073	52,3
7-Okulun sizin için yaptığı yardımları (eşofman, ayakkabı, mont, hırka, iç çamaşırı vb.) yeterli buluyor musunuz?	368	17,9	430	20,9	1254	61,1
8-Yemekler, düzenli ve yeterince veriliyor mu?	426	20,8	591	28,8	1036	50,5
9-Okulda ve yatakhane yeterince ısıyor musunuz?	520	25,3	472	23,0	1061	51,7
10-Okulda size öğretilenleri anlıyor musunuz?	490	23,9	153	7,5	1410	68,7
11-Okulda dersler, etütler verimli geçiyor mu?	437	21,3	397	19,3	1219	59,4
12-Aileniz sizinle ve okulunuzla yakından ilgileniyor mu?	383	18,7	208	10,1	1462	71,2
13-Okulunuzdaki sorunları öğretmenlerinizle paylaşabiliyor musunuz?	602	29,3	538	26,2	913	44,5
14-Okulunuzda arkadaşlık ortamı iyi midir?	534	26,0	308	15,0	1211	59,0
15-Okulunuzda sağlık probleminiz olduğu zaman sizinle ilgileniyorlar mı?	416	20,3	351	17,1	1286	62,6
16-Okulunuzda size şiddet uygulanıyor mu?	486	23,7	867	42,2	700	34,1

Çizelge 8’de yatılı ilköğretim bölge okulu öğrencilerinin yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişlerine ilişkin görüşlerinin, frekans sayıları (f) ve yüzde değerleri (%) sunulmuştur.

- Öğrencilerin Okulda kendinizi mutlu hissediyor musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %49,2 evet ve %33,5 bazen yüzdeleri dikkate alındığında ortamın üzerinde mutlu oldukları saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okulda kendinizi güvende hissediyor musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %64,1 evet ve %18,8 bazen yüzdeleri dikkate alındığında okulda kendilerini güvende hissettikleri saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okul idarecileri ve öğretmenlerin öğrencilere eşit davrandığını düşünüyor musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %42,5 hayır, %35,9 evet ve %21,6 bazen yüzdeleri dikkate alındığında okul idarecilerinin ve öğretmenlerinin kendilerine ortaya yakın düzeyde eşit davrandıkları saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okul binası, yemekhane, yatakhane, tuvalet ve banyolar yeterince temizleniyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %51,9 evet ve %22,36 bazen yüzdeleri dikkate alındığında okul binasının, yemekhane, yatakhane, tuvalet ve banyoların temizliğinin yeterli oldukları saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okulunuzda sizler için yeterli sosyal, sportif ve sanatsal faaliyetler (spor, resim, müzik, gezi, folklor, yarışma vb.) düzenleniyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %43,2 evet %26,5 bazen yüzdeleri dikkate alındığında okullarında kısmen kültürel faaliyetlerin düzenlendiği saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okul idarecileri ve öğretmenleri size değer veriyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %52,3 evet ve %26,5 bazen yüzdeleri dikkate alındığında okul idarecilerinin ve öğretmenlerinin kendilerine değer verdikleri saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okulun sizin için yaptığı yardımları (eşofman, ayakkabı, mont, hırka, iç çamaşırı vb.) yeterli buluyor musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %61,1 evet ve %17,9 bazen yüzdeleri dikkate alındığında okullarında kendilerin yeterli düzeyde yardım yapıldığı saptanmıştır.

- Öğrencilerin Yemekler, düzenli ve yeterince veriliyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %50,5 evet ve %20,8 bazen yüzdeleri dikkate alındığında yemeklerin düzenli ve yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okulda ve yatakhane de yeterince ısıyor musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %51,7 evet ve %25,3 bazen yüzdeleri dikkate alındığında okulun yeterli düzeyde ısındığı saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okulda size öğretilenleri anlıyor musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %68,7 evet ve %23,9 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrencilerin öğretilenleri yeterince anladıkları saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okulda dersler, etütler verimli geçiyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde 59,4 evet ve %21,3 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrencilerin derslerden ve etüt faaliyetlerinden verim aldıkları saptanmıştır.
- Öğrencilerin Aileniz sizinle ve okulunuzla yakından ilgileniyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %71,2 evet ve %18,7 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrencilerin ailelerinin, öğrencileriyle ve okullarıyla yakından ilgilendikleri saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okulunuzdaki sorunları öğretmenlerinizle paylaşabiliyor musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %44,5 evet %29,3 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrencilerinin sorunları kısmen öğretmenleri ile paylaştıkları saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okulunuzda arkadaşlık ortamı iyi midir? Maddesine ilişkin görüşlerinde, %59 evet ve %26 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrencilerinin okuldaki arkadaşlık ortamından memnun oldukları saptanmıştır.
- Öğrencilerin Okulunuzda sağlık probleminiz olduğu zaman sizinle ilgileniyorlar mı? Maddesine ilişkin görüşlerinde %62,6 evet ve %20,3 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrencilerinin okuldaki sağlık problemleri ile devamlı şekilde ilgilenildiği saptanmıştır.

- Öğrencilerin Okulunuzda size şiddet uygulanıyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %42,2 hayır, %34,1 evet ve %23,7 bazen yüzdeleri dikkate alındığında öğrencilere yatılı ilköğretim bölge okullarında kısmen şiddet uygulandığı saptanmıştır. Bu soruda şiddet açıklanırken şiddetin sadece fiziksel olmadığı küfür ve hakaretinde şiddet olarak tanımlanması gerektiği öğrencilere vurgulanmıştır. Şiddeti uygulayanın öğretmen veya yönetici olmasının şart olmadığı arkadaşlar arasında da varsa işaretlenebileceği belirtilmiştir.

Öğrencilere yukarıdaki soruların yanında iki boşluk doldurma sorusu sormuştur.

Bu soruların yorumlanmasından çıkarılan sonuçlar şunlardır.

- Öğrencilerin çoğunluğu bulunduğu okuldan memnun olmasına rağmen kimi arkadaş kimi yemek, yatakhane... v.b. şikayetlerde bulunmaktadır. Bununla birlikte okula gelmelerinin kendilerini olumlu yönde değiştirdiğini, okuma yazma öğrendiklerini arkadaşlık ortamlarının geliştiğini, sosyalleşmenin ne olduğunu öğrenmişler. Bir öğrencinin cevabı örnek olarak sunulmuştur.

17-Burada bulunduğunuz süre içerisinde sizi olumlu yada olumsuz yönde etkileyen bir olayı anlatabilir misiniz?

Ben bu okulda çok mutluyum.
 çünkü ben bu okulda hocalarımı
 olsun arkadaşlarımı olsun
 her iki tarafta bana iyi
 davranıyorlar
 benim bu okulda hiç bir
 sorum yok gezime
 gidiyorum çünkü hocalarımı
 bana çok iyi davranıyorlar
 ve ben çok sevdim

18-Bu okula geldikten sonra sizde bir değişim oldu mu?Olduysa açıklayınız.

evet oldu çünkü ben bu okula
gelmeye gelince ben çok iyi ders anlı
yardımı çünkü eskiden
benim hiç derslerim ve
zamanı tarzım iyi değildi
şimdi çok iyidir
ben bütün halalarıma dan
çok mutluyum
ve de arkadaşlarımdan
yanık heri çok iyidir
ve ben çok mutluyum

Örneklem Grubunda Yer Alan Velilerin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular

Çizelge 9. Örneklem Grubunda Yer Alan Velilerin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Madde	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
1- Çocuğunuzu yatılı okula kendi isteğinizle mi gönderdiniz?	365	83,7	71	16,3
2-Çocuğunuzu yatılı okula göndermekten memnun musunuz?	362	83,0	74	17,0
3-Çocuğunuza yatılı okulda yeterli eğitimin verildiğini düşünüyor musunuz?	362	83,0	74	17,0
4-Çocuğunuz sizce yatılı okulda mutlu mu?	299	68,6	137	31,4
5-Çocuğunuz okuluna istekli mi gidiyor?	374	85,8	62	14,2
6-Çocuğunuzla yatılı okulda yeterince ilgileniliyor mu?	330	75,7	106	24,3

Çizelge 9'da yatılı ilköğretim bölge okulu öğrenci velilerinin yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişlerine ilişkin görüşlerinin, frekans sayıları (f) ve yüzde değerleri (%) sunulmuştur.

- Velilerin Çocuğunuzu yatılı okula kendi isteğinizle mi gönderdiniz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %83,7 oranında “evet” diyerek olumlu sonuç belirtmişlerdir. Elde edilen verilere göre büyük bir oranda çocuğunu yatılı ilköğretim bölge okuluna kendi isteğiyle gönderdiği belirtilmektedir.
- Velilerin Çocuğunuzu yatılı okula göndermekten memnun musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %83 oranında “evet” diyerek olumlu sonuç belirtmişlerdir. Elde edilen verilere göre büyük bir oranda çocuğunun yatılı ilköğretim bölge okuluna eğitim görmesinden memnun olduklarını belirtmektedirler.
- Velilerin Çocuğunuza yatılı okulda yeterli eğitimin verildiğini düşünüyor musunuz? Maddesine ilişkin görüşlerinde %83 oranında “evet” diyerek olumlu sonuç belirtmişlerdir. Elde edilen verilere göre büyük bir oranda çocuğunun yatılı ilköğretim bölge okulunda yeterli düzeyde eğitim aldıklarını düşünmektedirler.
- Velilerin Çocuğunuz sizce yatılı okulda mutlu mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %68,6 oranında “evet” diyerek olumlu sonuç belirtmişlerdir. Elde edilen verilere göre çocuğunun yatılı ilköğretim bölge okulunda mutlu olduklarını belirtmektedirler.
- Veliler Çocuğunuz okuluna istekli mi gidiyor? Maddesine %85,8oranında “evet” diyerek olumlu görüş belirtmişlerdir. Elde edilen verilere göre veliler büyük bir oranda çocuğunun yatılı ilköğretim bölge okuluna istekli gittiklerini belirtmektedirler.
- Velilerin Çocuğunuzla yatılı okulda yeterince ilgileniliyor mu? Maddesine ilişkin görüşlerinde %75,7 “evet” diyerek olumlu görüş belirtmişlerdir. Elde edilen verilere göre veliler büyük bir oranda çocuklarıyla yeterince ilgilenildiğini belirtmektedirler.

Velilere yöneltilen iki boşluk doldurma sorularından ise şu sonuçlar çıkmıştır.

- Veliler çocuklarını okula göndermekten memnun. Onların okuma yazma öğrenmelerini kendileri gibi cahil kalmamalarını istiyorlar. Çoğu veli de maddi sıkıntıdan başka herhangi bir probleminin olmadığını söylemiştir. Aşağıda bir velinin cevabı örnek olarak sunulmuştur.

10-Çocuğunuzu niçin okula gönderiyorsunuz?Lütfen yazarak açıklayınız.

Çocuğum okusun ve bir meslek sahibi olsun diye gönderiyorum. Köyde okuyup gitmesin, en azından okuma ve yazması olsun diye.

11-Çocuğunuzu okula göndermekte karşılaştığınız güçlükler nelerdir?Lütfen varsa yazınız.

Masraflarını karşılayamıyorum arasıra, cumartesi pazar eve getiremiyorum. Ya tılda okuduğu için onu göremiyorum ve bunun nedeniyle üzülüyorum.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Yöneticiler açısından

Görev yaptıkları okulların fiziksel ortamlarının yetersiz olduğu bununla birlikte metaryel sıkıntısı çekildiği, idareci ve öğretmen iletişimsizliğinin yaşandığı, görevli personelin yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapmaya isteksiz oldukları olumsuz sonuçlarına ulaşılırken, görev yaptıkları okullardan genel olarak memnun oldukları, eğitim-öğretim ortamlarının verimli kullanıldığı yiboların kuruluş amaçlarını gerçekleştirdiği, eğitim-öğretim hizmetlerini yerine getirirken günün ve bölge şartlarının değerlendirildiği, yatakhanelerin, sağlık hizmetlerinin, güvenliğin, yapılan ödeneklerin yeterli olduğu olumlu sonuçları elde edilmiştir.

Öğretmenler açısından

Görev yaptıkları okullardaki fiziksel ortamları, bazen seçeneği dikkate alındığında yetersiz bulunmuştur. Materyal sıkıntısı çekildiği, idareci-öğretmen iletişimsizliği, gözlenmiştir. Öğrencilerin okula uyumlarının düşük olduğu, ancak bununda ailelerinden uzakta olmalarının bir sonucu olduğu, doğal olarak ta veli ilgi düzeyinin de düşük olması sonucunu oluşturuyor. Ruhsal problemlerin ortaya çıkmasına neden oluyor. Sosyal ilişkileri yetersiz kılıyor. Öğretmenlerin görev yaptıkları okullardan memnun oldukları, eğitim-öğretim ortamlarının verimli kullanıldığı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Öğrencilerinin derse hazır geldikleri ve hazır bulunuşluk düzeylerinin iyi olduğu saptanmıştır. Öğretmenler öğrencilerinin kişisel problemleri ile ilgilendiklerini, kendilerin bu okullarda verimli bulduklarını, öğrencilerinde başarılı oldukları sonuçlarına ulaşmıştır. Ayrıca okul idaresini de başarılı bulmuşlardır. Bu okullardaki sosyal faaliyetler yetersiz bulunmuştur.

Öğrenciler açısından

Genel olarak öğrencileri yatılı ilköğretim bölge okullarından memnun oldukları gözlenmiştir.

Okullarında kendilerini mutlu ve güvende hissediyorlar. Okul idaresinin ve öğretmenlerin kendilerine eşit davrandıklarına, değer verdiklerine inanıyorlar. Okullarının temizliğinden, yemeklerden, yatakhanelerden, sağlık hizmetlerinden yeterince yararlandıkları, sosyal ve kültürel faaliyetlerin yeterli olduğunu, kendilerine yeterince maddi yardım yapıldığını, öğretilenleri öğrendiklerini, derslerin, etütlerin verimli geçtiğini, sorunlarını öğretmenleriyle paylaşabildiklerini ve arkadaşlık ilişkilerinin iyi olduğu saptanmıştır.

Olumsuz olarak ise kısmen şiddet uygulandığı saptanmıştır. Burada şiddetin yalnızca fiziksel olmadığı küfür ve hakaretinde şiddeti içerdiği belirtilmiş yorumun bu anlamda yapılması sağlanmıştır. Ayrıca bu olgunun yönetici , öğretmen değil, kendi aralarında da olabileceği belirtilmiştir.

Veliler açısından

Veliler çocuklarını kendi istekleriyle yatılı ilköğretim bölge okullarına gönderdiklerini, okuldan ve okula göndermekten memnun olduklarını, yeterli eğitimin verildiği, çocuğunun okula istekli gittiğini, okulda yeterince ilgilenildiği saptanmıştır.

5.2. Öneriler

Yatılı ilköğretim bölge okullarının kuruluş amaçlarının gerçekleştirilmesi, Türk Milli Eğitim sistemine dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti'ne ve Dünyaya istenilen insan modelinin kazandırılmasını sağlayacaktır. Ülkemizin coğrafi konumu ile birlikte buralarda yaşayan halkımızın imkanları düşünüldüğünde yatılı ilköğretim bölge okullarının değerinin, öneminin tartışılmaz olduğu görülecektir. Bu nedenle yatılı

ilköğretim bölge okullarında görev yapan yöneticilerin, öğretmenlerin, eğitim-öğretim alan öğrencilerin ve velilerinin görüşleri, düşünceleri eğitimciler için çok önemlidir.

Okul yöneticilerinin görüşlerine bakıldığında istenilen hedef davranışların her geçen yıl daha iyi şekilde gerçekleştiği ancak bunun daha hızlı, kalıcı ve etkin şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli eğitim seminerlerinin sıklıkla yapılması (özellikle öğretmenlerle iletişim açısından), kendi bünyelerinde çalışan öğretmenlerin yeni atanmış değil de tecrübeli olması ve uzun yıllar görev yapmaları sağlanmalıdır. Yapılan araştırmalar sonucunda bir çok okul müdürünün ve müdür yardımcısının vekil durumda olması da yatılı ilköğretim bölge okullarında moral ve motivasyonu olumsuz etkilemektedir. Çünkü her an yönetici konumundan öğretmen konumuna geçmeleri söz konusudur. Bu da yöneticilerimizin işlerini tam verimle yapmalarını engellemektedir. En kısa zamanda bu düzenlemelerinde yapılması gerekmektedir.

Öğretmenlerimizin görüşlerine göre; zorunlu hizmet süresini dolduran öğretmenlerin okullarından memnun olmalarına rağmen tayin istedikleri, bu sebeple çok sık öğretmen değişikliğinin yaşandığı gözlenmiştir. Hala bir çok okulun rehber öğretmen sorunu çözülmüş değildir. Gün boyu derslere giren öğretmenler, akşamları da yurt nöbeti tutmakta buda öğretmenin verimini olumsuz etkilemektedir.

Yatılı ilköğretim bölge okulu personel sayısı da acilen arttırılmalıdır. Gündüz derse giren öğretmen nöbete yazılmamalıdır. Ailelerinden uzakta olan bu çocuklarla ilgilenecek, sosyal ve kültürel faaliyetlere ağırlık verecek yeterli sayıda öğretmen atanmalıdır.

Yapılan araştırma sırasında yöneticilerle ve öğretmenlerle yapılan birebir konuşmalarda yatılı ilköğretim bölge okullarının şehir merkezlerinden çok uzakta olduğu bununda sosyal ve kültürel açıdan zorluklar oluşturduğu söylenmiştir. Örneğin öğretmenlerin sıklıkla tayin istemeleri, öğrencilerin sinema, tiyatro v.b. katılamamaları gibi.

Bu faktörün okul başarısına da çok büyük katkısı olduğu görülmüştür. Bu nedenlerle merkezdeki okulların Anadolu liselerini kazandırma oranları daha fazladır.

Dolayısıyla yeni yapılacak yatılı ilköğretim bölge okullarının merkez bölgelere yapılması uygun olacaktır.

Öğrencilerimize göre; Yatılı ilköğretim bölge okulu öğrencisi kırsal kesimden geldiği ve ilk kez böyle bir ortamla karşılaştıkları ve sunulan olanakların fazla olmasından dolayı her şey onlara güzel gelmektedir. Olumsuz olarak gözlemlenen tek faktör ailelerinden uzakta olmalarıdır. Bunu da sosyal ve kültürel faaliyetleri arttırmakla, özellikle spor, tiyatro, satranç v.b. etkinlikler yapılmalı, bunları yapabilecek personeller alınmalıdır. Hafta da bir kez de olsa çocuklar evlerine gönderilmelidir.

Yapılan araştırmada kısmi şiddet olgusunun ortaya çıkması bizleri endişelendirmiş aynı zamanda da şaşırtmıştır. Çünkü memnuniyet derecesinin iyi olduğu bir yerde şiddet nasıl çıkar. Buda sanırım şiddete yaptığımız açıklamadan kaynaklanıyor. Şiddetin sadece fiziksel değil küfür ve hakareti de içerdiğinin söylenmesi 1. sınıftan 8. sınıfa kadar birçok öğrencinin bir arada olduğu, aynı ortak alanları paylaştıkları düşünüldüğünde normal karşılanmalıdır.

Velilerimize göre okulların varlığı çok olumludur, onları hem maddi hem de manevi açıdan rahatlatmıştır. Gelecek kaygılarını azalmıştır. Çoğunun eğitim durumunun zayıf olması veya hiç olmaması öğrencilerin beklediği ilgiyi karşılayamamaktadır. Velileri bu konularda bilgilendirmeli gerekirse tek tek anlatılmalıdır.

Yatılı ilköğretim bölge okullarında eğitim- öğretim gerçekten zordur. Çünkü eğitim-öğretim 6saat değil 24 saat yapılmaktadır. Bunun için yatılı ilköğretim bölge okullarına ayrı bir önem verilmeli, istekli ve tecrübeli çalışanlar getirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akbıyık, S. (1984). Sekiz Yıllık İlköğretim Okullarının Uygulamada Karşılaştığı Sorunlar. Ankara, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Akyüz, H. (1983). Türk Eğitimcileri.Edebiyat Fakültesi Ders Notları:17, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi.Erzurum.
- Akyüz, Y. (1993). Türk Eğitim Tarihi, Kültür Koleji Yayınları,İstanbul.
- Aralpın, H. (1998). Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Sayısal Gelişimi ve Hizmet Sunduğu Çevre, Ankara. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Aras, H. (2002). Yatılı İlköğretim Bölge Okulları İle Pansiyonlu İlköğretim Okullarının Yönetmel Sorunları ve Çözüm Önerileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi. Malatya.
- Aras, H. (2002). YİBO ve PİO'larla İlgili Yönetmel Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi. Malatya
- Arı, A. (2000). İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Normal, Taşımali ve Yatılı İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Aydın, M. (1994). Eğitim Yönetimi. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.
- Balcı, A. (1993). Etkili Okul. Ankara: Yavuz Dağıtım.
- Başaran İ. E. (1974) İlköğretim Sorunları ve Çözüm Yolları (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara.
- Başaran İ.E. (1994). Türkiye Eğitim Sistemi, Ankara
- Başaran, İ.E. (1980). Temel Eğitim ve Yönetimi, Ankara, Ankara Üniversitesi eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını.
- Başaran, İ.E. (2000). Eğitim Yöntemi. Ankara. Ankara Üniversitesi, (2002).

Bostan, F. (2005).Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Toplam Kalite Yönetimi Uygulamasının Değerlendirilmesi. Yayınlanmış yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi. Adana.

Bursalıoğlu Z, Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. (Genişletilmiş 7. Baskı), A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları 1987

Bursalıoğlu, Z. (1994). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Ankara, Pegem Yayımları

Clive A. J. Dimmock - 1993 - Education - 241 sayfa /
books.google.com.tr/books?isbn=0415083133.

Çelikten, M. sbe. Erciyes.edu.tr/dergi/sayı_11

Dikmen, S. (1989).Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ve Sorunları, O.A.İ.E., Ankara.

Eğitim Sen. (12 Eylül 2007). 2007-2008 Eğitim-Öğretim Yılı Başında Eğitim Durumu.

Erkul, H. (1997).Türkiye’de Yatılı İlköğretim Bölge Okulları Yönetici ve Deneticilerinin Verimlilik İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmış Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi. Malatya.

Fidan, Y. (2003).Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Yönetimsel Sorunları. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi. Malatya

Güven ve Kutlu (1998). Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Öğrencilerinin Öğretmenlerden Bekledikleri ve Gözledikleri Rehberlik Davranışları, Eğitim Yönetimi, 7(24):325-334

Güven, M. (1995). Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (II.Kademe) Öğrencilerinin Sorunları, Eğitim ve Bilim,1998:12-19.

Kavak, Y. 1997, Dünyada ve Türkiye’de Eğitim, Pegem Yayımları, Ankara, s.39-44

Kılıç, D. (2001). Yatılı İlköğretim Bölge Okulları İle Diğer İlköğretim Okullarının Toplumsal Fonksiyonlarını Gerçekleştirme Düzeylerinin Karşılaştırılması.

Yayınlanmış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi. Erzurum.

Koçak K. (1991) Çağdaş Eğitim Dergisi, Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Denetim.

Koçak K. (1992). Çağdaş Eğitim Dergisi, Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Denetim.
s. 32-46

Leadership and change in schools . üSAy^960education.monash.edu/research/
projects/lpl/docs/program readings/april/10leadership-and-change-in-schools.pdf
/ yazar: C Elliott - 1992 books.google.com.tr/ books?isbn= 0415005841...

MEB. (1991). İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği, Ankara

MEB. (2000). Milli Eğitim Sayısal Veriler 2000. MEB. Araş. Plan. Koor, Kurulu Baş,
Ankara

MEB. (2002). Milli Eğitim Bakanlığı Sayısal Veriler.

MEB. (2007). Milli Eğitim Bakanlığı Sayısal Veriler.

MEB. Dergisi s.150, Bursalıoğlu 1987: 268

MEB.(2003). Milli Eğitim Bakanlığı Sayısal Veriler.

MEB.(2003). Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği.

Milli Eğitim Temel Kanunu 1739.

Resmi Gazete, 222 Sayılı İlk Öğretim Yasası 10705 Sayılı

Resmi Gazete, 30.10.1983:18206, Okul ve Pansiyonlar Yönetmeliği

Resmi Gazete,13.08.1982:17781, Pansiyonlar Yasası

Resmi Gazete,19.06.1982:17729, Yatılılık ve Bursluluk Yönetmeliği

Sammons, P., Hillman,J., ve Mortimore,P. (1995) Key characteristics of effective
schools a review of school effectiveness research A Report by the Institute of

Education for the Office for Standards in Education.

Silvan Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Dergisi (2008)

Sönmez, M. (2000).Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Varlığının Velilerin Çocuklarını Okula Göndermeleri Üzerinde Etkisi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi. Bursa.

Sönmez, S. (1999) Prof. Dr. Mümtaz Turhan, Eğitimle İlgili Düşünceleri.Atatürk Üniversitesi Yayınları:105.Erzurum.

Tebliğler Dergisi (1985). Sayı,2146,Okul Pansiyonları Yönetmeliği

Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ve Pansiyonlu İlköğretim Okulları Yönetici Kılavuz Kitabı(M.E.B.2008, <http://www.ioqm.meb.gov.tr>).

Yetim, R. (2001).Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Mevcut Durumu ve Öğrenci Hizmetleri Yönetimi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.

EKLER

EK: 1

YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ OKUL BİLGİLERİ

1-Okulun adı:.....
.....

2-Eğitim ve öğretime başlama tarihi:.....

3-Derslik sayısı:.....

4-Okulunuzda görevli müdür yardımcısı sayısı:.....

5-Okulunuzun öğrenci kapasitesi:.....

6-Okulunuzdaki mevcut öğrenci sayısı:.....

7-Okulunuzdaki pansiyon kapasitesi:.....

8-Okulunuzdaki yatılı öğrenci sayısı:.....

9-Okulunuzdaki görevli öğretmen sayısı:.....

Sınıf öğretmeni:.... Sosyal Bilgiler öğretmeni:.... Rehberlik Ve Psikolojik Dan.öğr:....

Türkçe öğretmeni:.... İngilizce öğretmeni:... Teknoloji Ve Tasarım öğretmeni:....

Matematik öğretmeni:.... Beden Eğitimi öğretmeni:... Resim İş öğretmeni:.....

Fen Ve Teknoloji öğretmeni:.... İş Eğitimi öğretmeni:.... Müzik öğretmeni:....

10-Okulunuzdaki kadrolu personel sayısı

Memur:.... Aşçı:.... Hizmetli:.... Teknisyen:.....

Hemşire:.... Bekçi:.... Şoför:.... Kaloriferci:.....

Diğer:.....

11-Okulunuzdaki sözleşmeli personel sayısı

Aşçı:.... Bakıcı:.... Hademe:....

Diğer:.....

	EVET	HAYIR
12-Bilgisayar laboratuvarı var mı? (.....)	(.....)	(.....)
13-Fen laboratuvarı var mı? (.....)	(.....)	(.....)
14-İş eğitimi atölyesi var mı? (.....)	(.....)	(.....)
15-Kütüphane var mı? (.....)	(.....)	(.....)
16-Spor salonu var mı? (.....)	(.....)	(.....)

17-Okulunuzda ihtiyaç duyulan ğretmen ve diğeri çalışan personel ihtiyaını yazınız:.....
.....

EK: 2

**YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARININ İŞLEYİŞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ
YÖNETİCİ ANKET FORMU**

Sayın: Yönetici

Üniversitemizde yapılan “Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının İşleyişinin Değerlendirilmesi” için sizin bilgi ve görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak hazırlanan bu anket, bunun dışında bir amaç için kesinlikle kullanılmayacaktır. Bu anketi yanıtlayarak araştırmaya yapacağınız katkı için şimdiden teşekkür ederim. Saygılarımla.

Polat AYTEKİN

Yeditepe Ü.Yüksek Lisans Öğrencisi

1-Cinsiyetiniz:.....

2-Meslekteki kıdeminiz (yılıınız):.....

3-Branşınız:.....

4-Göreviniz: Asil müdür:(...) Vekil müdür:(...) Asil Md. Yrd:(...) Vekil Md. Yrd:(...)

5-En son mezun olduğunuz okul:.....

6-Görev yaptığınız okuldan memnun musunuz?

Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

7-Okulunuzun fiziksel özellikleri(derslik, spor salonu, laboratuvarlar v.b.) yeterli mi?

Evet, yeterli Hayır, yetersiz Kısmen yeterli

8-Okulunuzdaki eğitim öğretim ortamları verimli kullanılıyor mu?

Evet, verimli kullanılıyor. Hayır, kullanılmıyor. Bazen kullanılıyor.

9-Okulunuzda eğitim öğretim materyali sıkıntısı çekiliyor mu?

Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

10-Okulunuzda idareci öğretmen iletişimsizliği gözlemliyor musunuz?

- Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

11-Okulunuzda görev yapan öğretmenlerin YİBO'da görev yapma isteği ne düzeydedir?

- Çok istekli İstekli İsteksiz

12-Okulunuzda görevli öğretmenlerin ne kadarı YİBO'da görev yapma yeteneğine sahiptir?

- Hiçbiri Çok azı Yarısı Çoğu Hepsi

13-YİBO'lar sizce kuruluş amaçlarını gerçekleştiriyor mu?

- Gerçekleştirmiyor Az gerçekleştiriyor Oldukça gerçekleştiriyor
 Tamamen gerçekleştiriyor

14-Okulunuzda eğitim ve öğretim hizmetleri verilirken günün ve bölgenin şartları gözetiliyor mu?

- Gözetilmiyor Az gözetiliyor Oldukça gözetiliyor Tamamen gözetiliyor

15-Yatakhaneler günün koşullarına uygun mu?

- Tamamen uygun Oldukça uygun Az uygun Hiç uygun değil

16-Yemekhane hizmetleri günün koşullarına uygun mu?

- Tamamen uygun Oldukça uygun Az uygun Hiç uygun değil

17-Sağlık hizmetleri günün koşullarına uygun mu?

- Tamamen uygun Oldukça uygun Az uygun Hiç uygun değil

18-Okulunuza yapılan ödenekler yeterli mi?

- Tamamen yeterli Oldukça yeterli Az yeterli Hiç yeterli değil

19-Okulunuza yapılan ödenekler zamanında alınıp kullanılıyor mu?

- Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

20-Sizce okulunuz yeterince güvenli mi?

- Tamamen güvenli Oldukça güvenli Az güvenli Hiç güvenli değil

21-Okulunuzda müfettişler tarafından yapılan denetimler yeterli midir?

- Tamamen yeterli Oldukça yeterli Az yeterli Hiç yeterli değil

22-Okulunuzda yönetimi geliştirme konusunda karşılaştığınız sorunlar nelerdir?(Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

Zamanın yetersiz olması (Aşırı iş yoğunluğu)

Araştırma ve bilimsel çalışma eksikliği

Resmi prosedürler

Başka varsa yazınız:.....

23-Okulunuzda çalışanları güdülemede karşılaşılan sorunlar nelerdir?

Örgüt ikliminin kötü olması

Çalışanların moral düzeylerinin düşük olması

Bölge şartları

Çalışanların bilgi ve beceri yetersizliği

Hiçbir sorun yok

24-Yönetici olduğunuz okulla ilgili varsa olumlu olumsuz görüşlerinizi yazınız.

EK: 3

**YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARININ İŞLEYİŞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ ÖĞRETMEN ANKET FORMU**

Sevgili meslektaşım:

Üniversitemizde yapılan “Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının İşleyişinin Değerlendirilmesi” için sizin bilgi ve görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Vereceğiniz cevaplar araştırmamız için büyük önem taşımaktadır. Bilgiler gizli tutulacak ve hiç kimseye gösterilmeyecektir.

Lütfen herhangi bir yere adınızı yazmayınız.

Verdiğiniz bilgilerden dolayı teşekkür ederim

Yeditepe Ün. Yüksek Lisans Öğr.

Polat AYTEKİN

1-Cinsiyetiniz:.....

2-Meslekteki kıdeminiz (yılıınız):.....

3-Branşınız:.....

4-Mezun olduğunuz okul:.....

5-Görev yaptığınız okuldan memnun musunuz?

Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

6-Okulunuzun fiziksel özellikleri(derslik, spor salonu, laboratuvarlar v.b.) yeterli mi?

Evet, yeterli Hayır, yetersiz Kısmen yeterli

7-Okulunuzdaki eğitim öğretim ortamları verimli kullanılıyor mu?

Evet, verimli kullanılıyor. Hayır, kullanılmıyor. Bazen kullanılıyor.

8-Okulunuzda eğitim öğretim materyali sıkıntısı çekiyor musunuz?

Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

9-Okulunuzda idareci öğretmen iletişimsizliği gözlemliyor musunuz?

Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

10-Öğrencilerinizin okula uyumları sizce nasıl?

Çok iyi İyi Zorlanıyorlar

11-Yatılı kalan öğrencileriniz derslere hazırlıklı geliyorlar mı?

Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

12-Öğrencilerinizin derse hazır bulunuşluk düzeyleri yeterli mi?

Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

13-Okulunuzda öğrencilerin kişisel problemleri ile yeterince ilgilenilmekte midir?

Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

14-Sizce veliler çocuklarının eğitim ve öğretimi için ilgili mi?

Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

15-Okulunuz yeterince temiz mi?

Her zaman Genellikle Bazen Hiçbir zaman

16- Sağlık hizmetleri günün koşullarına uygun mu?

Tamamen uygun Oldukça uygun Az uygun Hiç uygun değil

17-Okulunuzda çalışan personel sayısı yeterli mi?

Evet, yeterli Hayır, yetersiz Kısmen yeterli

18-Öğrencilerinizin ailelerinden uzak olmaları ruhsal problemlere yol açıyor mu?

Hepsinde Çoğunda Azında Hiçbirinde

19-Öğrenciler arasındaki sosyal ilişkiler yeterli seviyede mi?

Evet, yeterli Hayır, yetersiz Kısmen yeterli

20-Okulunuzdaki sosyal faaliyetler yeterli mi?

Evet, yeterli Hayır, yetersiz Kısmen yeterli

21-Okulunuzda kendinizi ne kadar verimli buluyorsunuz?

Hiç verimli bulmuyorum

Az verimli buluyorum

Oldukça verimli buluyorum

Tamamen verimli buluyorum

22-Okul idaresini ne kadar başarılı buluyorsunuz?

Hiç başarılı bulmuyorum

Az başarılı buluyorum

Oldukça başarılı buluyorum

Tamamen başarılı buluyorum

23-Öğrencilerinizi ne kadar başarılı buluyorsunuz?

Hiç başarılı bulmuyorum

Az başarılı buluyorum

Oldukça başarılı buluyorum

Tamamen başarılı buluyorum

EK: 4

**YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARININ İŞLEYİŞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ
ÖĞRENCİ ANKET FORMU**

Sevgili öğrencim:

Üniversitemizde yapılan ‘‘Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının İşleyişinin Değerlendirilmesi’’ için sizin bilgi ve görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur.Vereceğiniz cevaplar araştırmamız için büyük önem taşımaktadır.Bilgiler gizli tutulacak ve hiç kimseye gösterilmeyecektir.Size uygun cevaptaki kutucuğa (X) işaretini koyunuz.

Lütfen herhangi bir yere adınızı ve numaranızı yazmayınız.

Verdiğiniz bilgilerden dolayı teşekkür ederim

Polat AYTEKİN

Yeditepe Ü.Yüksek Lisans Öğrencisi

1-Okulda kendinizi mutlu hissediyor musunuz?

Evet, hissediyorum Hayır, hissetmiyorum Bazen hissediyorum

2-Okulda kendinizi güvende hissediyor musunuz?

Evet, hissediyorum Hayır, hissetmiyorum Bazen hissediyorum

3-Okul idarecileri ve öğretmenlerin öğrencilere eşit davrandığını düşünüyor musunuz?

Evet, düşünüyorum Hayır, düşünmüyorum Bazen, düşünüyorum

4-Okul binası, yemekhane, yatakhane, tuvalet ve banyolar yeterince temizleniyor mu?

Evet, temizleniyor Hayır, temizlenmiyor Bazen, temizleniyor

5-Okulunuzda sizler için yeterli sosyal, sportif ve sanatsal faaliyetler (spor, resim, müzik, gezi, folklor, yarışma vb.) düzenleniyor mu?

Evet, düzenleniyor Hayır, düzenlenmiyor Bazen, düzenleniyor

6-Okul idarecileri ve öğretmenleri size değer veriyor mu?

- Evet, veriyor Hayır, vermiyor Bazen veriyor

7-Okulun sizin için yaptığı yardımları (eşofman, ayakkabı, mont, hırka, iç çamaşırı vb.) yeterli buluyor musunuz?

- Evet, yeterli buluyorum Hayır, yeterli bulmuyorum Biraz, yeterli buluyorum

8-Yemekler, düzenli ve yeterince veriliyor mu?

- Evet, veriliyor Hayır, verilmiyor Biraz, veriliyor

9-Okulda ve yatakhane de yeterince ısınıyor musunuz?

- Evet, ısınıyorum Hayır, ısınmıyorum Biraz, ısınıyorum

10-Okulda size öğretilenleri anlıyor musunuz?

- Evet, anlıyorum Hayır, anlamıyorum Biraz, anlıyorum

11-Okulda dersler, etütler verimli geçiyor mu?

- Evet, verimli geçiyor Hayır, verimli geçmiyor Biraz, verimli geçiyor

12-Aileniz sizinle ve okulunuzla yakından ilgileniyor mu?

- Evet, ilgileniyor Hayır, ilgilenmiyor Biraz ilgileniyor

13-Okulunuzdaki sorunları öğretmenlerinizle paylaşabiliyor musunuz?

- Evet, paylaşabiliyorum Hayır, paylaşamıyorum Biraz, paylaşıyorum

14-Okulunuzda arkadaşlık ortamı iyi midir?

- Evet, iyidir Hayır, iyi değildir Biraz iyidir

15-Okulunuzda sağlık probleminiz olduğu zaman sizinle ilgileniyorlar mı?

- Evet, ilgileniyorlar Hayır, ilgilenmiyorlar Biraz, ilgileniyorlar

16-Okulunuzda size şiddet uygulanıyor mu?

- Evet, uygulanıyor Hayır, uygulanmıyor Biraz, uygulanıyor

EK: 5

**YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARININ İŞLEYİŞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ
VELİ ANKET FORMU**

Sayın Veli:

Üniversitemizde yapılan ‘‘Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının İşleyişinin Değerlendirilmesi’’ için sizin bilgi ve görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak hazırlanan bu anket,bunun dışında bir amaç için kesinlikle kullanılmayacaktır.Bu anketi yanıtlayarak araştırmaya yapacağınız katkı için şimdiden teşekkür ederim.Saygılarımla.

Aşağıdaki boş kutucuklarda sizin için uygun olanlarını (X)işareti ile işaretleyiniz.

Polat AYTEKİN

Yeditepe Ü.Yüksek Lisans Öğrencisi

1-Cinsiyetiniz

Erkek

Bayan

2-Eğitim durumunuz

Okumam yazmam yok

İlkokul terk

İlkokul

Ortaokul

Ortaokul terk

Lise terk

Lise

Üniversite

3-Çocuğunuzu yatılı okula kendi isteğinizle mi gönderdiniz?

Evet

Hayır

4-Çocuğunuzu yatılı okula göndermekten memnun musunuz?

Evet

Hayır

5-Çocuğunuza yatılı okulda yeterli eğitimin verildiğini düşünüyor musunuz?

Evet

Hayır

6-Çocuğunuz sizce yatılı okulda mutlu mu?

Evet

Hayır

7-Çocuğunuz okuluna istekli mi gidiyor?

Evet

Hayır

8-Çocuğunuzla yatılı okulda yeterince ilgileniliyor mu?

Evet

Hayır

9-Çocuğunuzun okuluna ne sıklıkla gidersiniz?

Çok sık giderim

Bazen giderim

Mecbur kalırsam giderim

Hiç gitmem

10-Çocuğunuzun niçin okula gönderiyorsunuz? Lütfen yazarak açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11-Çocuğunuzun okula göndermekte karşılaştığınız güçlükler nelerdir? Lütfen varsa yazınız

.....

.....

.....

.....

EK: 6

Diyarbakır ili merkezinde bulunan

- 1-75. Yıl YİBO
- 2-Vali Aydın Arslan YİBO
- 3-Vali Nafiz Kayalı YİBO
- 4-İ.M.K.B 75.Yıl YİBO
- 5-Mehmet Akif Ersoy Pansiyonlu İ.Ö.O.
- 6-Şehit Nesrin Ünügür Pansiyonlu İ.Ö.O.

Diyarbakır ili ilçelerde bulunan

- 1-Bismil İlçesi:Şehit Astsubay Mehmet Uysal YİBO
- 2-Dicle İlçesi:Koca Alan YİBO
- 3-Dicle İlçesi:Vali Ahmet Cemil Serhatlı YİBO
- 4-Ergani İlçesi:Kız Yatılı ilköğretim Bölge Okulu
- 5-Eğil İlçesi:Şehit Jandarma Teğmen Ahmet Kara YİBO
- 6-Silvan İlçesi: Silvan YİBO , Atatürk Pansiyonlu İ.Ö.O.
- 7-Çermik İlçesi:Çermik YİBO
- 8-Çınar İlçesi:Çınar YİBO
- 9-Cüngüş İlçesi:Cüngüş YİBO
- 10-Lice İlçesi:Ayşe Toprak YİBO
- 11-Kocaaalan İlçesi :Kocaaalan YİBO
- 12-Hazro İlçesi:Mehmet Akif Ersoy Pansiyonlu İ.Ö.O.
- 13-Kulp İlçesi:Kulp YİBO

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	POLAT ATEKİN
Kurumu / Üniversitesi	YILDIZTEPE ÜNİVERSİTESİ?
Araştırma yapılacak iller	DİTARBAĞLIZ
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	YATILI İZOKULLARI
Araştırmanın konusu	YATILI AÖĞRE DEĞERLENDİRME... YATILI AÖĞRE DEĞERLENDİRME... YATILI AÖĞRE DEĞERLENDİRME... YATILI AÖĞRE DEĞERLENDİRME... YATILI AÖĞRE DEĞERLENDİRME... YATILI AÖĞRE DEĞERLENDİRME... YATILI AÖĞRE DEĞERLENDİRME... YATILI AÖĞRE DEĞERLENDİRME...
Üniversite / Kurum onayı	☒ Var / ☐ Yok
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	ARAŞTIRMA ANKETİ
Veri toplama araçları	ANKET
Görüş istenilecek Birim/Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Anketin uygulanması Oybirliği ile kabul edilmiştir	
Komisyon kararı	Oybirliği / Oyçokluğu ile alınmıştır.
Muhafif üyenin Adı ve Soyadı:	Gereğesi;.....

KOMİSYON

2008
Komisyon Başkanı
DİTARBAĞLIZ

Üye
G. DEĞERLENDİRME

Üye
MUSTAFA DEĞER